

Back TO THE FUTURE

Terug, je ei in

Door de ogen
van de rector

De geschiedenis van geschiedenis

OPENING

alle generaties verenigd

Johan is thuis

JOHAN

OUDERBLAD JOHAN DE WITT-GYMNASIUM

JAARGANG 4-1

Als aanhoren
ook echt luisteren
moet worden.

Burg. de Raadsingel 89

3311 JG Dordrecht

Telefoon 078 613 39 66

Telefax 078 631 09 38

E-mail mail@veldlaw.nl

www.veldlaw.nl

VELDHUIJZEN & NUITEN

A D V O C A T E N

JOHAN:Editorial

van de redactie
A P E R T A

'Openheid van zaken. En dat in het Latijn. Van het werkwoord aperire het voltooid passieve deelwoord: apertus. En dan natuurlijk in het onzijdig meervoud. Geniaal.'

Citaat: M. de Hoon.
Samen met P. Barendregt
initiatiefnemer
van Aperta (1994). Vanaf
jaargang 2010 JOHAN

Back for good!

Voorgoed terug op de plaats waar de toekomst van onze kinderen gevormd wordt.

Wij denken dat u hetzelfde gebeurde toen u de cover zag. Bij het opwerpen van het thema 'Back to the future' voor deze editie, toepasselijk voor de terugverhuizing naar Oranjepark, voelden wij een glimlach van herinnering over onze gezichten glijden. De gelijknamige rolprent brengt herkenning met dit vreugdevolle moment in de tijd van nu.

'Doc, I'm from the future. I came here in a time machine that you invented.' Als generatiegenoten zaten we in de jaren tachtig massaal in de cinema voor die hartverwarmende film. Een dag later hoorde je op school of op het werk: 'Where we're going, we don't need roads.'

Een bioscoophit als parabel voor de reis door de tijd van onze school, vanaf de eerste verbouwplannen in het begin van dit millennium tot de werkelijke ingebruikname, een maand geleden. Als rector Muller toch destijds plutonium tot zijn beschikking had gehad! Maar de moraal van het verhaal is dat wat van ver komt, méér gewaardeerd wordt. De voldoening – na alle avonturen en tegenslagen – is groter. 'Everything looks great', verzucht Marty, blij verrast, bij zijn terugkeer in 1985.

Wanneer de rectoren Muller en Dekker niet, net als Doc, hun ongetemperde enthousiasme hadden bewaard, hadden zij niet samen de openingshandeling kunnen verrichten op die gedenkwaardige vrijdag. In deze JOHAN nemen wij u graag mee naar dat moment van victorie. De foto op pagina's dertig en eenendertig spreekt boekdelen. De tijdmachine geeft aan: **NOV 15 2013, 14:00.** Door de hal van het Johan de Witt-gymnasium echoot een geluid van applaus en gelach en feestend in het Energiehuis verschijnen tot laat in de nacht – in volgspots – nieuwe tijdreizigers die hun stem laten horen: 'We zijn terug in de toekomst'.

Opnieuw mogen wij ons verheugen in de bijdragen van onze vaste columnist, die ieder op hun eigen onovertroffen wijze invulling hebben gegeven aan het thema. Het is weer genieten, bij elk verhaal op zich. We introduceren hierbij met veel genoegen Myra Kleiweg de Zwaan, die in het meerduidige 'Ouder en wijzer' haar verrassende schrijftalent met ons deelt. Welkom Myra! Voor meneer Van Gemeeren is er geen weg meer terug. Zijn literaire kijk in 'Zien dat het goed is' op de ingebruikname van de school met 'lokale, gretig opgetuigd met posters en andere betuigingen van liefde voor het eigen vak', vraagt om bestendinging.

Op de open dag heeft u de school in optima forma kunnen beleven. De dynamiek is voelbaar. Dit móet wel inspiratie geven aan de docenten. Maar zeker ook aan de leerlingen, ónze kinderen, die in de DeLorean stappen, op weg naar de toekomst. De cliffhanger van deze episode? In het gloednieuwe scheikundelokaal wordt brandstof ontwikkeld om 1.21 gigawatt te genereren...

En dan is er ook nog zoiets als een balkon waar scènes uit Shakespeare's Romeo en Julia herbeleeft kunnen worden. Over tijdreizen gesproken...

'To be continued...'

de redactie,
Judith Houmes-Laan, Simone van Nes,
Joop Roovers, John de Gelder

INHOUD JOHAN 4-1

Aperta/editorial: Back for good!	3
Van de rector: Rust! Of niet?	5
School en...	
Oudervereniging	7
Van de voorzitter: Blik op de toekomst	7
Een warm hart in woord en daad	26
Informatief	
Door de ogen van de rector	8
Lustrumproject 'Johan komt thuis': een update	28
Oranjepark: voortbouwen op oude fundamenten	30
Wijs in onderwijs: De geschiedenis van geschiedenis	55
Reportages	
Op bezoek bij B en W (enkelvoud)	12
De officiële opening: feestelijke heropening	39
Mensen	
Reünisten aan het woord	14
Zien dat het goed is	46
Columns en Cartoon	
Oehoe: Back to the future...	22
Contumelia: Terug, je ei in	25
Ouder en Wijzer: Monorails en blokhakken	36
Palimpsest: Een kleine archeologie van de thuiskomst	52
michelANGELO	54
Varia	
Inhoudsopgave	
Colofon en oproep voor adverteerders	6

JOHAN: Voorwoord Van de rector

Van de RECTOR

Rust! Of niet?

Het was een bijzonder hectische periode. Speelde de afgelopen jaren de verhuizing naar Oranjepark op de achtergrond nog een bescheiden rol, sinds de maanden vanaf de zomervakantie domineerde deze gebeurtenis mijn schoolleven volledig.

Nu ben ik in mijn leven niet bovenmatig vaak verhuisd: het zal een keer of zeven geweest zijn, voor het laatst toch al weer gauw twintig jaar geleden. Dus veel ervaring voor zo'n operatie heb ik niet opgedaan. En ook de verhuizing naar Stek was door mijn voorganger helemaal voorbereid. Voor mij een kwestie van aanhaken en meedoen.

Verhuizen wordt niet mijn hobby. Dat is me wel duidelijk geworden. De dagelijkse gang van zaken – in een volop in bedrijf zijnde school – in de gaten houden en de boel leiden, combineert maar moeilijk met je bezighouden met planning, bestellingen, overleg en andere zaken die van belang zijn voor een dan nog toekomstige verblijfplaats voor ruim 725 leerlingen en 75 personeelsleden.

Maar het is gelukt! En daar ben ik met alle collega's bijzonder trots op. Het is fijn om te merken dat iedereen in zo'n drukke periode de schouders eronder zet, er nauwelijks geklaagd wordt over alles wat niet meer of nog niet werkt. De eerste dagen na de verhuizing zie je onvermoeide talenten bij docenten met schoonmaakmiddelen, gereedschap en creativiteit. Goed, na enige tijd worden sommige lontjes wel eens wat korter als blijkt dat werkzaamheden, waarvan je dacht dat die net afgerond waren, toch opnieuw gedaan moesten worden. Of als de levering van

nieuwe spullen tegenvalt. Na twee maanden is het ergste leed nu wel geleden, het stof neergedwarfeld, en is de rust min of meer weergekeerd.

Rust. Of toch niet?

Dat laatste zou zomaar het geval kunnen zijn. Nu moeten we namelijk het een en ander gaan waarmaken. De verhuizing is geen excuus meer voor zaken die we op Stek niet helemaal voor elkaar hadden of voor plannen die we wel wilden uitvoeren, maar waar we de faciliteiten nog niet voor hadden. Met het nieuwe onderkomen maken we veel indruk, maar scheppen we ook hoge verwachtingen.

Gelukkig realiseerden we ons dat al jaren geleden, toen de bouwplannen werden gemaakt. Daarom ga ik graag de uitdaging aan om met het hele schoolteam, met onze leerlingen en met u die verwachtingen in de komende jaren, op een perfecte locatie, waar te maken. En daar steken we vast allemaal met overtuiging energie in!

J.A. Dekker, rector

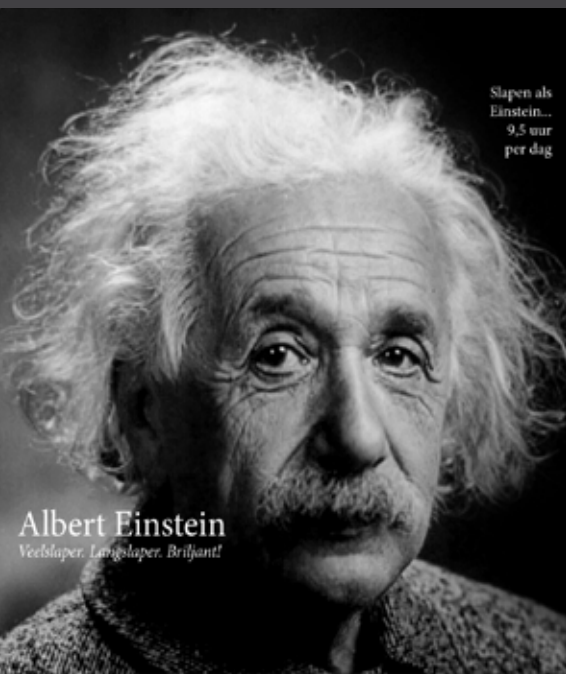
Over JOHAN

JOHAN wordt vervaardigd door ouders van leerlingen van het Johan de Witt-gymnasium.

Het blad is schoolgerelateerd, wordt geïnitieerd door en opereert onder auspiciën van de Oudervereniging.

Het blad heeft primair tot doel ouders en verzorgers van JdW-leerlingen nauwer te betrekken bij de school en te informeren over het reilen en zeilen op en rond school, beschouwd vanuit een ouderperspectief en met de intentie een blad voor de gehele school te zijn.

Het blad wordt verspreid onder ouders, (oud-) personeel en overige betrokkenen, alsook in digitale vorm op de site van het Johan de Witt-gymnasium voor reünisten en andere geïnteresseerden.

adverteren in JOHAN

De productie van JOHAN in de vorm en het formaat zoals u deze nu inziet, wordt mede mogelijk gemaakt door de adverteerders. En het is u waarschijnlijk al opgevallen, de redactie streeft naar een goed samenspel tussen reclame-uitingen en beeld- en tekstitems. Liever een stijlvolle paginavullende advertentie, dan een pagina vol kleine 'postzegeladvertenties'.

Als deze visie u aanspreekt en u wilt tot de groep van adverteerders gaan behoren, maar niet over passend advertentiemateriaal beschikt, dan voorziet de redactie van JOHAN daarin: de vormgeving verzorgen wij voor u. Kosteloos! De meeste advertenties in deze JOHAN zijn daar een voorbeeld van. Tarieven vanaf € 125,00.

Wenst u meer informatie, of overweegt u deelname? Stuur een berichtje aan johan.jdw@gmail.com ... en de redactie neemt contact met u op.

Reken erop dat uw advertentie gezien wordt!

COLOFON

Jaargang 4, nummer 1
Verschijnt drie keer per schooljaar

Redactie

Judith Houmes-Laan (tevens coördinator)
Simone van Nes (tevens advertentiewerving en eindredactie)
John de Gelder (vormgeving, beeldbewerking en advertentieopmaak)
Joop Roovers (tevens eindredacteur)

Met bijdragen van

P. Barendregt, J.A. Dekker, Kors Eijkelboom,
R. van Gemeren, Peter van der Graaff,
Kristine Groenhart, L. van der Held, M. de Hoon,
Myra Kleiweg de Zwaan, Marijke Kweekel,
Angelo van der Luijt, Helmi Lulofs-Albers Meijer,
Yvonne Menheere, Carry van Riet-Schotman,
Michael van der Spek, Hanna Vervoort-van den Berg

Met dank aan

Marloes Bax, burgemeester Brok,
wethouder Van de Burgt, J.A. Dekker,
Christien ter Linde, Only the Brave, M. van Pelt,
Thymen Stolk, J. Zwartbol, R. Burgering

Inzenden

Iedereen wordt van harte uitgenodigd tot het insturen van kopij. Ook suggesties voor artikelen en andere tips zijn welkom. Kopij wordt getoetst op plaatsbaarheid. De volgende JOHAN verschijnt in week 16, 2014. Sluitingsdatum kopij: 28 februari 2014.

Druk & distributie

De Koning Repro Ridderkerk
SSKW Dordrecht
Grootverzet Fietskoeriers Dordrecht

Correspondentieadres

Redactie JOHAN
p/a Oranjepark 11, 3311 LP Dordrecht
e-mail: johan.jdw@gmail.com

JOHAN 6

JOHAN: School en... Oudervereniging

OUDErvereniging

Van de voorzitter

Reageren? p.vandergraaff@xs4all.nl

Blik op de toekomst

Wanneer dit jubileumnummer van de JOHAN bij u bezorgd wordt, is het bijna Kerstmis en staat 2014 voor de deur. Dan zijn waarschijnlijk alle sporen van de bouwactiviteiten aan het Oranjepark uitgewist. Dat is bij het schrijven van dit voorwoord – eind oktober – moeilijk voor te stellen, wanneer het nog een drukte van belang is met bouwvakkers die de laatste hand leggen aan het vernieuwde en uitgebreide gebouw. Ook leveranciers, van alles wat een school nodig heeft aan inventaris en meubilair (waaronder extra hoge stoelen en tafels voor onze steeds maar langer wordende leerlingen), rijden af en aan. Er komt heel wat kijken bij een verhuizing van een school!

Ook de feestelijke opening van het 'oud-nieuwe' gebouw met een spetterend feest is al weer een aantal weken achter de rug als dit nummer verschijnt. Dan breekt hopelijk een periode van rust aan voor de school, waarin gestaag gebouwd kan worden aan de verdere ontwikkeling van de school en vernieuwing van het onderwijs.

Met een ervaring van 760 jaar is er natuurlijk alle vertrouwen dat de school zich met vernieuwde energie blijft ontwikkelen. Het mooie gebouw is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Met het Eia als eyecatcher is er een prachtige ruimte gekomen voor allerlei muzikale en andere culturele uitingen van leerlingen en docenten van de school. Dat geeft een enorme stimulans op dit gebied voor de toekomst!

'vernieuwde energie en een enorme stimulans'

Gelukkig kan ook ik u een blik in de toekomst gunnen door u uit te nodigen voor onze jaarlijkse algemene ledenvergadering op maandag 13 januari 2014. Dan zal ook voor de eerste keer de door de Oudervereniging ingestelde Elan-prijs worden uitgereikt. Deze eerste editie is gewonnen door de groep docenten van het Privatissimum-project. Het was een moeilijke keuze voor de jury, maar we zijn trots dat dit project de prijs krijgt uitgereikt. Het is een mooi voorbeeld van een extra uitdaging die aan een groep leerlingen wordt aangeboden vanuit de school. Gemotiveerde leerlingen en inspirerende docenten vormen immers het hart van de school.

Een rijk verleden verbinden met de toekomst, dat doet het nieuwe gebouw bij uitstek. Ook de Oudervereniging vernieuwt zich voortdurend door het wisselen van bestuursleden. Gelukkig hebben zich weer een aantal gemotiveerde kandidaten voor een bestuursfunctie bij ons gemeld die we graag op de komende ALV willen voordragen ter benoeming.

Ik nodig u allen uit om aanwezig te zijn bij de ALV, want dat is het moment om ook informeel kennis te maken met het bestuur. Op die manier krijgen wij weer nieuwe input voor onze contacten met de school om uw belangen als ouders en die van uw kinderen te behartigen.

Back to the future: we kunnen niet wachten!

Ik wens u fijne kerstdagen en een goed en gezond 2014!

Peter van der Graaff

JOHAN 7

DOOR DE OGEN VAN DE RECTOR

JOHAN: Informatief DOOR DE OGEN VAN DE RECTOR
HANS DEKKER

Tekst: **Joop Roovers**
Fotografie: **John de Gelder**

Sinds 1 maart 2010 is drs. Hans Dekker rector van het Johan de Witt-gymnasium te Dordrecht. Met het onlangs gepresenteerde 'Schoolplan voor de periode 2013-2017' in ons achterhoofd en de officiële opening van het hernieuwde schoolgebouw nog vers op het netvlies, leek dit ons een uitgelezen moment eens nader kennis te maken met de rector en op te tekenen hoe hij aankijkt tegen de school, het schoolgebouw en de toekomst.

Hoe bent u hier zo in Dordrecht en op het JdW terecht gekomen?

'Dordrecht was me niet onbekend. Ik heb hier in mijn jeugd zelfs een tijd gewoond en bovendien – in mijn sollicitatiebrief had ik met een kwinkslag vermeld dat ik een oud-leerling van de school ben – kortstondig op het JdW gezeten. Mijn ouders verhuisden van Amsterdam naar Dordrecht en ik stroomde in het tweede jaar in, maar had op mijn oude school in de brugklas nog geen Latijn gehad. Direct met Grieks beginnen en ruim een jaar achterstand in Latijn trok ik niet, dus na ruim twee maanden ben ik verder gegaan op het Gemeentelijk Lyceum aan de Noordendijk, alwaar ik ook mijn gymnasiumdiploma bèta heb gehaald.'

U kwam in een hectische periode?

'Dat viel op zich wel mee, hoor. Een half jaar voor mijn aanstelling, ten tijde van de sollici-

tatieprocedure, was me duidelijk gemaakt dat het verhuistraject en het nieuwbouwproject feitelijk op de rails stonden, alles was al min of meer beslist en besloten. Mijn voorganger, Bart Muller, zou het hele proces als bouwrector begeleiden. Ik ben zelfs lekker gemaakt met de mededeling dat de tijdelijke behuizing aan het Stek maar voor een korte periode zou zijn, hooguit zo'n anderhalf jaar, en dat we daarna full speed verder konden in het gerenoveerde en aangebouwde gebouw aan het Oranjepark. Er leek geen vuiltje aan de lucht.'

Viel dat even tegen...

'De uiteindelijke terugkeer heeft aanzienlijk langer geduurd dan voorzien en in die zin was dat even slikken. Gaandeweg werden we geconfronteerd met diverse tegenslagen en complicaties, niet in de laatste plaats omdat onze renovatie mét nieuwbouw gekoppeld was aan

de herbouw van de Bavincschool. Naast procedurele vertraging werden we verrast met de nodige aanpassingen en moesten we behoorlijk improviseren. Het heeft in elk geval wel ons geduld op de proef gesteld, maar we zijn met z'n allen glansrijk geslaagd en daar ben ik ook trots op en dankbaar voor. Maar goed, die stagnatie had niet alleen nadelen maar – zo kunnen we achteraf vaststellen – zeker ook voordelen.'

Dat vraagt een nadere uitleg

'De nadelen zijn her en der al vaker aangehaald, dus ik concentreer me liever op de voordelen, hoewel dit begrip natuurlijk een wat vertekend beeld geeft. Laten we het positieve effecten noemen, dat dekt mijns inziens de lading beter. Ik beperk me tot de meest in het oog springende winstpunten. Op de eerste plaats was dat natuurlijk het samenbrengen van Oranjepark (onderbouw) en Oranjelaan (bovenbouw). Beide onderdelen hadden in de loop der jaren toch een eigen cultuur opgebouwd en dat kwam samen aan het Stek. De langere periode van 'proefsamenwonen in een behelpende omgeving' heeft zeker bijgedragen aan een harmonieus samengaan. Verder hebben we de vertraging gebruikt om tussentijds onze plannen met enige regelmaat nog eens goed tegen het licht te houden, waardoor we beter beslagen de toekomst tegemoet treden. Zo hebben we in tweede instantie in de nieuwe omgeving extra voorzieningen getroffen voor een computerlokaal en een mediatheek/bibliotheek, iets waarover we aanvankelijk toch iets te licht dachten dan wel enigszins verblind waren door de aanhoudende en toegenomen digitalisering. Maar sommige dingen moet je ook willen behouden of voortzetten. Door het langere verblijf aan het Stek hebben we in verhouding minder onderhoudskosten gehad en konden we zelfs behoorlijk wat sparen. Hierdoor konden we bijvoorbeeld alle lokalen voorzien van nieuw meubilair, hetgeen de uitstraling ten goede komt en het comfort – conform de eisen van deze tijd – bevordert. En, last but not least, ondanks de bouwvertraging zijn we binnen de begroting gebleven.'

'verhuizers' aan het werk

En dan bewoon je ineens een ultramodern oud gebouw!

'Ja, ik moet toegeven, het is een grote overgang geworden. Niet in de laatste plaats omdat een dergelijke overplaatsing veel voeten in de aarde heeft en er de eerste maanden toch nog wel wat inhaalwerkzaamheden verricht moesten worden. En zoals dat altijd gaat met je opnieuw settelen, het kost even tijd om alles weer in te richten. Maar de vreugde en voldoening overheersen. Wat een genot om hier weer terug te zijn.'

Wat wilt u hierover zoal met ons delen?

'Ten aanzien van het schoolgebouw mogen we erg tevreden zijn met de mix van oud en nieuw, een klassieke uitstraling met een moderne inrichting. Door de verbouwing zijn een aantal authentieke elementen van het oude gedeelte weer zichtbaar geworden, zoals de glas-inloodramen en de bogen in de hal. Het totale gebouw is in capaciteit meer dan verdubbeld en biedt plaats aan maximaal 800 leerlingen, maar een constante van zo'n 750 is ons ideaal. Verder is de verlichting aanzienlijk verbeterd en is het binnen niet alleen lichter maar in zekere zin ook frisser geworden.'

En qua innovaties?

'Wat in het oog springt zijn vooral de ICT-

voorzieningen, zowel met WIFI als bedraad. Alle verlichting is nu voorzien van sensoren en daar waar gewenst hebben de lokalen smartboards gekregen. De gehele BiNaSk-sector (biologie, natuurkunde, scheikunde en engineering) is op de bovenste verdieping samengebracht en voorzien van alle benodigde faciliteiten. Binnenkort hebben we ook de beschikking over een geweldig mooie sportzaal met allerlei voorzieningen. En wat te denken van alle noviteiten met betrekking tot de beeldende vormgeving en de audiovisuele presentaties. Inclusief onze ambities voor kunst en cultuur in de theaterzaal met het Eia. We kunnen in algemene zin nu gewoon beter uit de voeten, hoewel het voor de diverse vaksecties nog een ontdekkingstocht is van wat er allemaal te bieden is door alle recente ICT-ontwikkelingen.'

Zoals...

'Bijvoorbeeld hoe we om moeten gaan met de integratie van social media – want daar is naar mening op termijn geen ontkomen aan – en het voorzichtig experimenteren met moderne communicatiemiddelen als het gebruik van mobieltjes in de lessen voor onderwijskundige toepassingen. Een veranderende samenleving vraagt immers ook veranderend onderwijs, we zullen als school tussen de oren moeten krijgen dat je meer of andere dingen moet doen dan

alleen het pure lesgeven. Maar dat is vooralsnog toekomstmuziek. Hoewel, we zijn bijvoorbeeld al wel – in samenwerking met drie andere gymnasia in Bergen op Zoom, Gouda en Oosterhout – een pilot gestart met het digitaal aanbieden van videolessen in grammatica Latijn (Latijn online). Herzelingen en het inspelen op de mogelijkheden zullen altijd blijven, zeker in een tijd waarin juist weer meer oog is voor kleinschaligheid. We kijken graag over de muur mee bij anderen, maar zullen wel onze eigen afwegingen blijven maken. 'First things first' blijft het devies!'

Wat gaat de toekomst brengen?

'We zullen op de eerste plaats onze 'nieuwe omgeving' moeten koesteren. Anders dan bij Doelesteyn zullen we hogere eisen moeten stellen aan de zorgvuldigheid in de omgang met het gebouw, dat vergt inspanning en vraagt een bijdrage van iedereen die aan de school verbonden is. Tegelijkertijd zijn we niet naïef en is er het besef dat er op termijn ongetwijfeld gebruikssporen en dergelijke gaan komen, maar we waken er wel voor. Dit gebouw moet toch zeker weer 25 jaar mee!

In meer beleidsmatige zin hebben we nu ook de kans om met een schone lei te beginnen ten aanzien van bijvoorbeeld het maken van een onderhoudsplan, het doen van afschrijvin-

gen en het creëren van financiële ruimte. Want eerlijk gezegd maak ik me wel zorgen over de grote druk die er in Nederland staat op de kosten van het onderwijs, wij zitten in die zin in een behoorlijke klem. Aan de andere kant is het huidige politieke klimaat in Nederland – en zeker in Dordrecht – gunstig voor kleinschalige scholen als de onze en kunnen we mogelijk als (categoriaal) gymnasium ook profijt hebben van de politieke stroming die meer en meer prioriteit stelt aan de bovenkant van de samenleving. We worden geprikkeld om te differentiëren en te excelleren, hoewel er – gelukkig! – niet altijd bij verteld wordt hoe. Je kunt alleen maar hopen dat de politiek het mogelijk blijft maken en dat het gefaciliteerd blijft worden.

Met de invoering van het nieuwe schoolplan en de verbeterde mogelijkheden van het vernieuwde gebouw zullen we vooral blijven inzetten op de kwaliteit van het onderwijs en het verbinden van lessen met de buitenwereld. Waarbij de docenten autonoom zijn, oorspronkelijk mogen denken en zichzelf én hun vak blijvend ontwikkelen. Mijn eigen speerpunt is dat we de verwachtingen kunnen blijven waarmaken en dat we de samenleving in de school halen. Wij zijn immers een participatiemaatschappij (geworden!). **We zetten de deuren open...'**

OP BEZOEK BIJ B en W (enkelvoud)

JOHAN:Reportages

Tekst: **Judith Houmes-Laan, Simone van Nes**

De 'speciale uitgave ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan van de school' van de JANUS van november 1953 bracht ons op de gedachte de burgemeester te vragen om een bijdrage aan deze JOHAN 2013-editie. Dit leerlingenblad opende immers met een drie pagina's tellende introductie door de toenmalige burgemeester van Dordrecht. Bij het lezen ervan merkten we op dat er feitelijk niet eens zo veel is veranderd.

We hadden ervoor kunnen kiezen het stuk van weleer in een modern jasje te steken en de huidige burgemeester verder niet lastig te vallen, maar we prijzen ons gelukkig dat niet te hebben gedaan. Want onze uitnodiging een artikel bij te dragen, resulteerde in een invitatie bij burgemeester Brok op het Stadskantoor. Wat een privilege!

En zo gaan wij, op een vroege woensdagmorgen, naar het stedelijk bestuurshart voor een interview van 08.15 tot 09.00 uur. Twee Saartjes, op bezoek bij de edelachtbare. Gelukkig blijkt gastheer wethouder Van de Burgt geen bromsnor te zijn. In zijn kamer, op de zevende etage, genieten wij van een geweldig uitzicht op de Dordtse Dom. A room with a view. Dit is op zichzelf al een reden om wethouder van Financiën, Onderwijs en Sociale Zaken te willen worden...

In de tijd dat wij een geurig kopje koffie ingeschonken krijgen, praten we u even bij. Want wat waren dan die woorden, gericht aan ons gymnasium door mr. J.A.H.J van der Dussen, burgemeester van Dordrecht in het jaar 1953? Het jaar dat de school tot 'Johan de Witt' omgedoopt werd!

De tijd dat de kennis van klassieke talen onontbeerlijk was om een wetenschappelijke studie te volgen ligt ver achter ons. Maar hoe heeft deze onderwijsinstelling, waarvan de kern wordt gevormd door het onderwijs in klassieke talen, zich door de eeuwen dan kunnen handhaven?, bepeinst hij. Hij kan niet ontkennen, dat de waarde van de gymnasiale opvoeding, vroeger boven elke twijfel verheven, thans een punt van discussie vormt in de wereld onzer intellectuelen. Gelukkig zijn de warme voorstanders van deze klassieke opleiding talrijk, evalueert hij zijn betoog, want het verdwijnen ervan zou onherstelbare schade aan de beschaving teweegbrengen.

Niet alleen zouden wij node de vormende kracht van dit onderwijs missen (geen andere studie is zo geëigend het georganiseerde denken te bevorderen), maar ook

zou een wereld van kennis, wijsheid en schoonheid verloren gaan.

Ha, denken wij, als dát niet actueel is?

De Aristoteliaanse trits staat op ons netvlies: het Ware, het Schone en het Goede, waarin de missie voor het schoolplan 2013-2017 is vervat. De weg naar de klassieken moet open blijven, bepleit de burgervader van weleer. En het is de taak van hen, die het voorrecht hebben zich leerlingen van het gymnasium te noemen, de fakkels van de wetenschap over te nemen van de oudere generatie en door te geven aan de jongere.

Verdwijnen gymnasium? Onherstelbare schade aan de beschaving!

Natuurlijk kennen burgemeester Brok en wethouder Van de Burgt het Johan de Witt-gymnasium. Maar de JOHAN, kennen zij die? Nou, nee. We introduceren ons blad en oogsten lof, zeker nadat we de wethouder kunnen geruststellen dat we de uitgaven bekostigen met advertentieopbrengsten en een deel van de ouderbijdrage, via de Oudervereniging. Geen 'over de balk gooien' van gemeenschapsgeld dus. De wethouder is kritisch op zaken als de kosten van de JOHAN (dat moet wel, omdat hij naast onderwijs ook financiën in zijn portefeuille heeft).

Ook de oude JANUS (ja, die van 1953, zelf opgediept bij een antiquariaat, die wij ter inzage hadden meegenomen) valt waardering ten deel. Vooral de advertenties

worden gezwind gescand. Burgemeester Brok bezocht vroeger vele malen vanuit zijn geboorteplaats Leerdam de stad Dordrecht, en herkent tal van namen. De liefde voor Dordrecht stamt dan ook uit zijn jeugd. Was de afstand tussen Leerdam en Dordrecht minder groot geweest, dan had onze burgemeester wellicht op het Johan de Witt zijn middelbare schooltijd doorgebracht, maar het lot (lees: afstand) besliste dat hij naar Utrecht toog. Het duurde tot 2010 dat de stad, die zo'n warme plek in zijn hart had en heeft, hem hier de ambtsketen zag omhangen.

Bladerend door de lustrumeditie van de JOHAN laat de heer Brok zijn oog vallen op de rubriek De Reünist, waarin wij de op een na oudste reüniste, mevrouw Van Aardenne, 93 jaar oud, interviewden. 'En de oudste dan?' vraagt hij ons. 'Zij is een goede vriendin van mij, mevrouw Veder-Smit, en nog zeer vitaal.' Wij, dol op de geschiedenis van de school, zeggen graag een bijdrage van haar in de JOHAN te zullen plaatsen (later blijkt ook mevrouw mr. E. Veder-Smit, staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne in het eerste kabinet-Van Agt niet de oudste reüniste, zie verslaggeving elders in dit blad. Evenwel zullen wij met plezier haar herinneringen optekenen!).

Maar ter zake. De minuten tikken weg. Wat vindt u van klassiek onderwijs, en heeft een categoriaal gymnasium belang voor de stad?

Burgemeester Brok, met veel warmte in zijn stem: 'Ik heb petekinderen op gymnasia. Zij zijn erg enthousiast over de wijze van onderwijs, en ik met hen. Vroeger had een gymnasium het imago elitair te zijn, maar dat is er tegenwoordig wel vanaf. Voor de stad is het heel belangrijk dat er klassiek en hoogwaardig onderwijs in de vorm van een categoriaal gymnasium is, met stevige klassieke fundamenten. Natuurlijk bestaat er meer gymnasium onderwijs in Dordrecht. Elke school heeft zijn eigen karakter.'

De burgemeester vervolgt:

'Ik acht het van groot belang dat de leerlingen betrokken zijn bij culturele en maatschappelijke zaken in de stad, zoals de adoptie van het Joods Monument, de Johan de Wittlezing, die wordt opgeluisterd door leerlingen van de school en de Indonesië-herdenking op De Essenhof, de eerste zondag van mei (uniek voor Dordrecht, want de landelijke herdenking is in augustus).' Hiermee complimenteert hij de school in haar initiatieven en medewerking. 'Ik ben voor herdenking naar de toekomst toe en ben daarom blij met de medewerking van de jongere generatie.'

Wethouder Van de Burgt vestigt de aandacht op het Leerpark, het Onderwijsmuseum en de komst van de HBO-opleiding van het Rotterdamse Scheepvaart en Transport College: 'Veel initiatieven komen tot bloei. Onderwijs is voor Dordrecht een vanzelfsprekendheid. Het is het fundament voor de toekomst van jongeren. Eens te meer wil ik juist in deze tijd het belang van technisch onderwijs onderstrepen. Ook op het Johan de Witt-gymnasium dient dat een speerpunt te zijn.'

Een aantrekkelijk schoolgebouw hoort bij die bloei? De wethouder memoreert hier de verdragingen: 'Men moest woekeren met de vierkante meters. Omwoners

den moesten instemmen met de hoogbouw. Plannen werden steeds bijgesteld. Andere locaties in de stad zijn in onderzoek geweest, maar het is toch Oranjepark geworden. Monumenten een (her)bestemming geven behoort tot ons beleid. De gemeente heeft maar liefst duizend monumenten op haar lijstje.' Over het unieke en innovatieve ontwerp met het ei is hij zeer enthousiast. 'Filosofie hierachter is dat ronde vormen socialiserend werken.'

'ronde vorm werkt socialiserend'

Op onze vraag wat de heren onze jubilerende school, die zo'n lange en roerige geschiedenis kent, willen meegeven, geeft de heer Van de Burgt ons een voorproefje op zijn speech tijdens de officiële opening:

* *Excellent leren.* Leerlingen die bijzondere talenten hebben veel ruimte geven en kansen bieden deze talenten volop te benutten voor hun toekomst, carrière en maatschappelijke betrokkenheid.

* *Stimuleren en promoten van technisch hoger onderwijs.* De binding tussen bedrijven en onderwijs is op dit moment niet optimaal, en moet verbeterd worden. De vraag naar jonge, vakbekwame technici is immers groot. Het maritieme bedrijfsleven in onze regio zit te springen om hoogopgeleiden.

* *Verbeteren van de zorg aan leerlingen.* Houd de leerlingen met hun problematiek binnen de school. Dit zou een taak van de docenten moeten zijn, uiteraard in samenwerking met andere instanties. De afstroom van leerlingen naar andere scholen is een punt van zorg: Houd ze binnenboord!

Een Vandeburgtiaanse trits, zeg maar. Nog even snel een foto, en dan is de tijd om. Iedere minuut wordt gedictreed door de agenda, voelen we aan. Mevrouw Ter Linde, woordvoerder van de burgemeester, is onverbiddeijk. Evengoed zoeven we met een tevreden gevoel zeven verdiepingen naar beneden.

JOHAN: *Mensen De Reünist*

De **REÜNIE** **REÜNISTEN AAN HET WOORD**

'Eigenlijk is het enige argument om het gymnasium te behouden, dat mensen die geen gymnasium gedaan hebben, daar hun hele leven bedroefd over zijn.'

Jean Pierre Rawie

Lachende gezichten op de reünie, daags na de officiële heropening aan het Oranjepark. De vijfjaarlijks terugkerende herenigingen worden traditioneel druk bezocht. Het gedeelde gemeenschappelijke verleden schept een band. Ieder voelt een warme verwantschap: JdW'ers onder elkaar.

De herkenningen zijn natuurlijk het leukst. Oud-klasgenoten ontmoeten, die een rol hebben gespeeld in wat nu een mooie herinnering aan een fijne schooltijd is. Vrienden van vroeger zien in elkaar de jongen en het meisje van toen – ze schudden handen en omhelzen elkaar.

Het bestand van oud-leerlingen en oud-docenten van de Stichting Reünisten Johan de Witt-Gymnasium telt rond de 2500 leden. Gezamenlijk is op deze feestelijke zaterdagmiddag in november een cadeau overhandigd aan de rector. Een geschilderd portret van een van de meest gewaardeerde medewerkers van het JdW door de jaren heen: drs. H.G. (Menti) Frima, oprichter van de Stichting en tot haar dood in 2010 de spil van de reüniecommissie.

Tijdens de happening nodigde Judith Houmes-Laan, zelf reüniste, mensen van uiteenlopende leeftijden uit een korte impressie te geven van hun kijk op het JdW, toen en nu.

We delen deze graag met u.

REÜNIE! 760-jarig bestaan, 152ste lustrum. 16 november was dé dag!

Tekst: Judith Houmes-Laan

Ruim een jaar tevoren werd het al aangekondigd: 16 november 2013 is er weer een reünie. Een heel speciale, met een grootse viering van het 760-jarig bestaan van het JdW binnen de muren van het vernieuwde schoolgebouw en een afterparty voor de liefhebbers in het Dolhuis.

Eigenlijk ben ik niet zo'n reünie-mens. Ik ben ooit één keer eerder geweest – ik woonde al in Dordrecht, maar pas kort; het zal twintig jaar geleden zijn geweest. Het contact met de school en met oud-medeleerlingen had ik verloren. Tot ik er bij toeval terecht kwam, omdat ik Ann Gummels, een schoolvriendin, had teruggevonden. Van de Stichting Reünisten Johan de Witt-Gymnasium wist ik nauwelijks af, geloof ik. Maar nu wel! Vijf jaar geleden ging ik ook, toen in Kunstmin, min of meer omdat ik toch vlakbij woonde. Wat was het leuk, gezellig, feestelijk en... véél te kort om bij te kletsen!

Dit jaar ben ik weer geweest. Deze keer met een missie, want, met een kind op het JdW, ben ik nu als reünist én redactielid van de JOHAN gegaan. Ik was gewapend met een mapje uitnodigingen op papier om uit te delen en een blocnote om e-mailadressen op te schrijven. Ons doel: reünisten van uiteenlopende leeftijden laten schetsen hoe ze de school van nu ervaren, en hoe anders dat was in hun tijd. Maar niet te lang, voor de nodige variatie in schrijvers en terugblikken. Smeuïge verhalen en anekdotes welkom! U vindt verderop wat mijn jacht op bijdragen over de reünie en schoolervaringen heeft opgeleverd. Denk niet dat ik alleen vrouwen heb gevraagd om een schrijfsel, maar de mannen hebben me een beetje laten zitten, helaas. Wat ik echt heel leuk vind, is dat ik de werkelijk alleroudste reüniste, mevrouw Lulofs, ontmoette. Zij kwam op school in 1931. Tweeën-

tachtig jaar geleden! Leest u vooral haar 'memoires'. De reünie was druk bezocht. Direct bij binnenkomst: jas uit, naam op de revers en speuren naar klasgenoten. Voor het feestelijke gebakje met koffie bij ontvangst hadden we amper tijd. Want al snel kreeg iedereen bekenden in het oog. Met 'Hé hallo, ben jij er ook?', een omhelzing en drie zoenen is een geanimeerd gesprek al snel aangevangen. 'O, wacht, er wordt iets gezegd, geloof ik'. Even de mond houden voor het officiële gedeelte: het openingswoord en het aanbieden van een geschilderd portret van wijlen drs. Menti Frima. Een portret, omdat veel reünisten vinden dat zij een prominente plaats in de eregalerij van de school verdient. Mevrouw Frima was een markante dame, sterk verbonden met de school en haar leerlingen. Een herinnering komt bij me op: ik moest mijn klompen, zoals die toen in de mode waren, vóór de klas uittrekken tijdens haar les, maar zij tracteerde de hele klas wél op ijs bij La Venezia, toen ze een weddenschap met één van mijn klasgenoten verloor.

Herinneringen werden opgehaald dus, die 16e november, ook tijdens de les van de heer Jonkers. Ik begreep dat er een hele discussie op LinkedIn aan vooraf ging. Moest het Grieks of Latijn worden? Maar met het 'Alles is immers Grieks' van de heer Jonkers, ging de kogel door de kerk en werd het Grieks, in een overvol lokaal. Er waren zelfs staanplaatsen 'verkocht'. We zaten in een hoog vertrek aan de voorzijde, in het oude deel van het gebouw. Het gebouw... ik moet eerlijk bekennen dat ik het nog steeds niet helemaal heb gezien. Ik kwam deze middag ogen en oren te kort voor de mensen die de school bevolkten. Het gebouw: oud en nieuw. De reünie: oud en jong.... Wat was en is het mooi!

ALLE GENERATIES VERENIGD IN HET NIEUWE SCHOOLGEBOUW

Tekst: **Helmi Lulofs-Albers Meijer**

1936

De uitnodiging voor het 152-jarig lustrum van het Johan de Witt-Gymnasium lag al een poosje bij mij in de agenda. Ik ben van eindexamenjaar 1936, inmiddels 94 jaar oud en niet meer zo mobiel als vroeger. Dus een uitje als dit lustrum vroeg om meer organisatie dan voorheen.

Mijn jongste zoon kon met mij mee, dus vervoer en begeleiding was geen probleem. We kwamen keurig op tijd bij het Oranjepark aan, waar wij werden verwelkomd door mevrouw Sylvia Erlings. Zij heeft mij de gehele middag rondgeleid en begeleid, ervoor zorgend dat ik als ere-lid in de watten werd gelegd.

Ik ben op het Johan de Witt-Gymnasium gekomen in 1931. De school, een klein vierkant gebouw, stond toen aan het Beverwijcksplein, tegenover de Veemarkt. Voor ons schoolkinderen was de Veemarkt eigenlijk onze speelplaats.

In die tijd was het heel gebruikelijk om, op twee verschillende dagen, twee toelatingsexamens te doen; een voor de HBS (Hogere Burger School) en een voor het gymnasium. Zo kon iedereen goed de sfeer proeven van deze scholen. Als je voor beide slaagde kon je kiezen en als je voor een zakte had je nog een kans op de andere opleiding. De HBS was voor mij een onaantrekkelijke plek en mijn keus voor het gymnasium was daardoor eenvoudig en logisch.

In mijn eerste jaar telde de school negentig leerlingen, waarvan er vierentwintig in de eerste klas zaten. In mijn eindexamenklas zaten maar acht leerlingen, vijf jongens en drie meisjes, en was ik de enige overgeblevene uit de beginklas.

Tijdens de pauzes moesten we de school uit en gingen de deuren dicht. De leraren zaten in de lerarenkamer en de conciërge was bezig. Maar de jongens uit de examenklas(1931) wilden dan stoer doen en klommen via een groot tuimelraam de school in, omdat ze genoeg hadden van de pauze. Gedurfd, dat wel, en de leraren hebben het nooit gemerkt.

Als ik in de wiskundelessen iets niet wist, en dat gold ook voor de andere meisjes in de klas, dan zei onze leraar dat we maar naar 't Kopje' in Bloemendaal moesten gaan. Dat was een middelbare meisjesschool waarvan werd gezegd: 'Die school leidt niet naar de universiteit, noch rechtstreeks naar eenige betrekking.'

Bij de overgang van de 4e naar de 5e klas kreeg ik tot mijn grote verontwaardiging twee herexamens. Een voor scheikunde en een voor wiskunde. Scheikunde was geen eindexamenvak en als alfa had ik daar dan ook weinig interesse voor. In vier weken tijd heb ik mijzelf scheikunde geleerd en de wiskunde bracht mijn vader, die ingenieur was, me bij. Ik hoor hem nog zeggen tegen mijn moeder: 'Dat kind weet niks.' In de 5e klas had ik voor het laatst scheikunde.

Als er bij klassikale vraagstukken niemand met een antwoord kwam, dan vroeg de leraar: 'En Helmi, hoe zit het?' Dankzij mijn harde werken voor het herexamen kon ik meestal wel het goede antwoord geven. Voor mijn wiskunde hoefde ik mij daarna ook niet meer te schamen. De meetkunde gebruik ik nog steeds bij het quilten.

Deze scheikunde- en wiskundelessen vonden plaats in het huidige 'oude' pand van het Johan de Witt (vroeger was dit het HBS-onderkomen) aan het Oranjepark. Ik had daar ook gymnastiek en tekenen, omdat de school aan het Beverwijcksplein te weinig lokalen telde.

Het nieuwe gebouw dat afgelopen vrijdag is geopend heb ik met veel belangstelling bekeken. De overgangen tussen oud en nieuw zijn prachtig uitgevoerd en het is natuurlijk duidelijk dat de klaslokalen van tegenwoordig in niets meer lijken op die welke in gebruik waren in mijn jeugd. De toneelzaal in eivorm vind ik ook erg origineel. Het zal daarom wel fijn zijn om in het nieuwe gebouw les te mogen krijgen.

Van mijn eindexamenjaar en de jaren daaromheen ken ik alleen nog maar Ada van Aardenne. Helaas was zij die zaterdag niet aanwezig. Het was erg jammer dat zij er niet bij kon zijn, maar ondanks het feit dat ik verder niemand kende, heb ik toch heel plezierig gesproken met een aantal dames uit eindexamenjaar 1953. Die konden zich mijn jongste zusje nog herinneren, die ongeveer in dezelfde tijd als zichzelf op het gym zat.

Ik ben geraakt door het feit dat ik ere-lid ben gemaakt en ook de kleine attentie die ik tijdens de speech van de heer Michiel van Aardenne kreeg aangereikt heeft mij veel plezier gedaan. Daarvoor dank. Ik heb er uiteindelijk niets voor hoeven te doen, behalve ouder worden. Of dat mijn verdienste is, dat weet ik niet. Maar ik geniet er wel steeds van.

In de laatste JOHAN (jaargang 3-3, red.) staat een foto, genomen voor de school op het Beverwijcksplein, met een groep leerlingen en leraren. Ik sta daar zelf ook op. Ik ben de derde van links, op de derde rij, met een donker mutsje op. Het was grappig en onverwacht om mijzelf zo terug te zien.

Ik heb genoten van mijn gymnasiumtijd en vooral van de prettige sfeer op school. Het was leuk en erg nuttig en tot op de dag van vandaag maak ik nog altijd gebruik van mijn klassieke talen.

Tekst: **Marijke Kweekel**

1967

Back to the sixties

In de auto op weg naar de reünie was ik in gedachten onderweg naar het verleden: mijn middelbare schooltijd in de roerige jaren zestig.

Het oude gebouw aan de Cornelis de Wittstraat, waar je door een gummetje op de kachel te leggen het lokaal voor enige tijd onbruikbaar kon maken. De tijd dat je met alle klassen tegelijk op schoolkamp ging; dat de hele school nog op de schoolfoto paste voor het gebouw aan de Baden Powelllaan. De tijd dat je als meisje nog niet in een lange broek, laat staan hotpants, op school mocht komen en dat jongens met te lang haar (à la The Beatles) van de Romereis werden uitgesloten. De tijd dat je de leraren en leraressen nog aansprak met meneer en juffrouw (er waren opvallend veel ongetrouwde juffrouwen, en nee, ook niet ongetrouwd samenwonend!). De tijd dat de rector (Th. J. De Jonge) 'pro Theo' bijles gaf aan enige uitverkoren meisjes, ik was er een van.

Dit alles overdenkend bereikte ik de Noordendijk en ging te voet richting Oranjepark. Wie zouden er zijn uit mijn tijd? Zelf voelde ik me weer het rebelse (lastige) meisje van weleer. Tot mijn verbazing werd ik niet direct door iedereen herkend. Niet zó gek natuurlijk, want ik kan me van binnen wel jong voelen, maar mijn buitenkant is inmiddels vijftig jaar ouder.

Ik ben blij dat ik na enige aarzeling toch besloot naar de reünie te gaan. Het 'nieuwe' gebouw doet me niet veel, maar gebouwen zijn welbeschouwd niet zo belangrijk. Mijn schooltijd, in twee gebouwen, was in ieder geval een fantastische tijd en dat wens ik alle Johan de Witt'ers van nu ook toe. Tot besluit: in 1966 schreef rector De Jonge in een boek dat ik won tijdens de werkweek:

Forsan et haec olim meminisse iuvabit

(Misschien zal het ooit nog genoeg doen hieraan terug te denken, Vergilius: Aeneis I 203.

Hoe toepasselijk!, red.)

JOHAN 18

Tekst: **Kristine Groenhart**

1983

Een blokje om in Dordrecht

Die zaterdag, de 16e november, liep ik over de Vrieseweg naar het Oranjepark in Dordrecht, met een geprinte uitnodiging voor de reünie in mijn tas. De Vrieseweg, waar ik in de jaren zeventig een aantal jaren leerling was op De School Mühring. Aan de buitenkant lijkt het gebouw onveranderd. Na Mühring volgde in augustus 1976 het Johan de Witt, destijds gelegen bij het Wantijpark aan de Baden Powelllaan, als een soort dependance van het toenmalige Gemeentelijk Lyceum. Ik kwam aan op het gym als tweede kind van mijn familie: mijn eigen moeder had in 1956 haar eindexamen alfa gedaan in het gebouw aan het Beverwijcksplein. Haar vader was in die tijd dominee in de Grote Kerk. In 1976 was mijn oudste zus net klaar met de havo op het vroegere Titus Brandsma College, gelegen aan het Oranjepark, in precies hetzelfde gebouw waar mijn vader na de oorlog examen deed op de vijfjarige HBS. De parallellen zijn onmiskenbaar.

Ik ben zelf in 1983 uit Dordrecht weggegaan om 'nooit' meer terug te keren. Tenzij ik mijn familie in de stad bezoek – ik voel me dan onderdeel van de geschiedenis. De historie van mijn eigen familie, die reeds vele generaties lang in deze stad woont, verbonden met al die mooie plekken in de stad waar je de geschiedenis als het ware voor je ogen ziet afspelen.

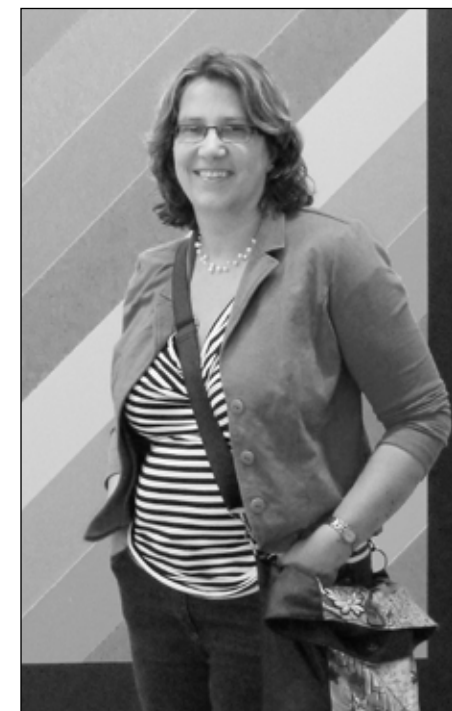
Het moment dat ik het gebouw aan het Oranjepark binnenloop stap ik deze geschiedenis in. De historie van het gebouw en het Johan de Witt-Gymnasium dat erin huist, verbonden met mijn eigen familiegeschiedenis. Ik zie veel bekende gezichten en voel me meteen thuis.

Tekst: **Carry van Riet-Schotman**

1991

Toen ik op het Johan de Witt zat, was de school gesitueerd aan de Baden Powelllaan. In 1984 met nog geen tweehonderd leerlingen, maar in mijn examenjaar 1991 was het leerlingenaantal meer dan verdubbeld. Ik heb veel goede herinneringen aan mijn schooltijd. De fietstocht in de derde klas, waarin alle fietsen met nummer 13 een leuke band kregen. Het Harvard Modell Congress Europe waar we met een aantal klasgenoten en veel internationale studenten gingen debatteren in de parlamentsgebouwen in Luxemburg. Collectief spijbelen voor de trouwerij van mevrouw Tonino (ik denk dat ze soms nóg rijst in haar ondergoed vindt...) en voor een rechtszaak rondom het posters plakken van Loesje, dat we met een aantal klasgenoten deden. De Romereis natuurlijk en de donkere sjeik El-Sinterklaas op een kameel, vergezeld door harem dames. Kolderdag, met stiekem overnachten in school en een toneelstuk met alle leraren in de hoofdrol. Iedere maandag Keek op de Week tijdens het eerste uur Latijn van de heer De Vries, de diverse toneeluitstapjes met Pom en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Ik vind het erg leuk om iedere vijf jaar herinneringen op te halen op de reünie. De meest geslaagde was voor mij die van tien jaar terug. Van de ongeveer vijftig examenkandidaten waren er meer dan dertig op de reünie. Dat miste ik deze keer wel een beetje. Kennelijk waren niet alle actuele e-mailadressen bekend, waardoor niet iedereen op de hoogte was. Fijn was dat de reünie weer gewoon in het schoolgebouw was en niet in Kunstmin. En de les van de heer Barendregt was zeer herkenbaar. Mijn kennis over de barok is weer opgefrist.

JOHAN 19

Tekst: **Kors Eijkelboom**
1977

Het komt door de tijd van het jaar. Ik schrijf dit aan de vooravond van het Sinterklaasfeest. Niet dat ik daar iets aan doe – mijn kinderen zijn te oud, mijn kleinkinderen te jong.

Maar in 1975 en 1976 was dat héél anders.

De Johan de Witt-traditie was, als mijn geheugen me niet in de steek laat, dat de zesde klas een Sinterklaaspektakel moest verzorgen. Het jaar vóór ons – ik ben van de klas van 1977 – had hier geen tijd voor, of vond dat dit te veel tijd zou gaan kosten. Dus mocht mijn jaar deze traditie twee maal invulling geven: in de 5e én 6e klas.

In december 1975 vonden wij dat de rollen wel eens mochten worden omgedraaid en door elkaar gehusseld. Dit is in het kader van de recente Zwarte Pieten-discussie toch wel opmerkelijk: wij liepen bijna vier decennia voor op deze maatschappelijke ontwikkeling! In 1975 was de 5 decemberchaos zoals deze hoort te zijn (Waar is Sint?, Pieten te laat, etcetera), maar bovendien en nota bene: er waren witte, vrouwelijke Pieten, de 'beveiliging' c.q. het majorettenkorps bestond uit jongens in rokjes met make-up en brommerhelmen op... en Sinterklaas was een vrouw (Annette Kouwenhoven)! Als er sindsdien een klas is geweest die een scherper politiek-sociaal statement heeft gemaakt, verneem ik dat graag.

In 1976 waren we iets traditioneler, wij moesten toch ook eindexamen doen... De Pieten waren weer 'gewoon' zwart. De noodzakelijke – want gezellige – chaos bestond voornamelijk uit het toch wel erg lang wegblijven van Sint.... in de persoon van Michiel van Aardenne (huidig voorzitter Stichting Reünisten JdW, red.).

Ik hoop dat u net als ik kan genieten van de foto's. Voor mij brengen ze herinneringen boven aan een fijne gymnasium tijd, zoals onlangs ook weer beklonken bij de reünie, met onder veel anderen Michiel van Aardenne en Jakkie Ames.

Tekst: **Yvonne Menheere**
2008

Zaterdag 16 november 2013 was het dan eindelijk zo ver: de opening van het vernieuwde Johan de Witt! Al toen ik voor het laatst de school uit liep na de examens in 2008 waren de voorbereidingen voor dit mooie project in volle gang... Helaas duurde het allemaal wat langer dan gepland, maar met een top-eindresultaat!! In de jaren dat ik op het Johan de Witt zat (2002-2008) waren de leerlingen verdeeld over twee locaties: de onderbouw op het mooie maar helaas te kleine Oranjepark en de bovenbouw op de – een beetje vervallen maar nog steeds sfeervolle – Oranjelaan. Op beide locaties heb ik een geweldige tijd gehad. Persoonlijk ben ik dus een heel klein beetje teleurgesteld dat het gebouw aan de Oranjelaan geen deel meer uitmaakt van het Johan de Witt, maar de prachtige nieuwbouw heeft dit helemaal goedge maakt. Wat fijn dat ook alle alumni de uitnodiging kregen om het gebouw te mogen bekijken tijdens deze reünie. Maar niet alleen het bezichtigen van de prachtige nieuwbouw, vooral het weerzien met vele docenten en natuurlijk mede-oudleerlingen maakte de reünie-dag helemaal af. Onder het genot van een mooi gebakje en lekkere broodjes hebben we gezellig met iedereen bij kunnen kletsen en weer wat oude herinneringen op kunnen halen. De avond hebben we als vanouds afgesloten in het Dolhuis. Óp naar de volgende reünie!

Sint Michiel en de Witte Pieten

1965 Tekst: **Hanna Vervoort-van den Berg**

Onder de indruk van het statige, maar toch vriendelijke nieuwe gebouw, lees ik 'Eia celebremus'. Herinneringen komen op. Ik denk terug aan het knusse óude gebouw, destijds aan het Beverwijcksplein. Lessen van rector Hendrix, van Van Wel en van mejuffrouw Nanninga, de fameuze Grote en Kleine Avonden en soms een eindexamennachtmerrie – ik heb het allemaal meegemaakt. Een overzicht van – bijna – een leven lang met het Johan de Witt-gymnasium: 1959 toelatingsexamen: tikkertje spelen in de pauze rond het schoolgebouw aan de Cornelis de Wittstraat /Beverwijcksplein 1960 schoolkamp met bijna alle leerlingen (ongeveer negentig, zónder de zesde klas), op de fiets naar St. Michielsgestel 1962 als redactielid van Janus schrijf ik over de verhuizing naar het nieuwe schoolgebouw aan de Baden Powelllaan 1965 eindexamen met acht alfa's en tien bèta's: helaas zakken twee mede-bèta's 1970 ik begin met het geven van wiskundebijles aan leerlingen van het Johan de Witt eind jaren 80 mijn oudste zoon (eindexamen 1990) komt in de redactie van Janus 1988 mijn jongste zoon (eindexamen 1991) gaat met zijn klas naar Bulgarije 1993 inmiddels ben ik tien jaar wiskundedocent in het MBO, en ben aanwezig bij de feestelijke opening van het schoolgebouw aan het Oranjepark namens toentertijd het Nederlands Genootschap van Leraren (NGL), nu samen met de ABOP de Algemene Onderwijsbond 2013 naar de reünie. Ik bewonder het nieuwe gebouw, spreek met klasgenoten, vrienden en kennissen van mijzelf en van mijn kinderen en volg met veel plezier een les oude talen van Rien Jonkers Toch jammer dat een les van meneer Van Wel, Sneller of Rogaar er niet meer in zit!

Oehoe

JOHAN:Column
Tekst: Michael van der Spek

Back to the future...

Voor pubers een interessante paradox. Hun toekomstbeeld reikt nooit veel verder dan een dag. Ze hebben al moeite met de conjunctivus futuralis. Voor ons bedaagde ouders een bekend fenomeen. Wij hebben de onzekere toekomst, die ons op de middelbare schoolleeftijd voor ogen stond, al grotendeels meegemaakt. En we herbeleven onze eigen jeugd via onze gymnasiumkinderen. Even weggeweest om te studeren, ben ik intussen alweer jaren terug in het oude Dordt.

Nooit heb ik kunnen denken dat mijn kinderen weer dezelfde scholen, zwemlessen, sportclubs, muziekverenigingen en tegenwoordig ook de lokale uitgaansgelegenheden zouden doorlopen. De geschiedenis herhaalt zich. Wij weten dat al, maar onze pubers nog niet. Hun toekomst is nog erg ver weg. Zij houden van bestendigheid. Een verhuizing is alleen maar lastig voor ze. Onze kinderen waren na onze verhuizing naar Dordrecht een jaar van slag. Hun hele, vertrouwde omgeving was in één keer weg. Nieuwe indrukken, andere oppas en leerkrachten, invechten in bestaande structuren, je een vreemde eend voelen. U kent dat wel van een eigen verhuizing of verandering van baan. Je moet je weer waarmaken. Niet altijd even gemakkelijk, zeker niet in de harde puberwereld.

Ze krijgen nu een prachtig schoolgebouw, maar pas op voor teveel euforie. Wennen aan een nieuwe omgeving kost even tijd. Nieuwbouw oogt vaak groter, moderner, anders, niet noodzakelijk gezelliger. De sfeer verandert, want die wordt in flinke mate bepaald door de aard van een gebouw. Onze kinderen vonden het oude, vervallen, lekkende schoolgebouw prima. Nooit klachten over gehoord. Wij ouders zijn blij met een open, modern gebouw, maar pubers zien dat niet zo. Het is alsof je iets van ze afpakt en vervangt door iets anders, waar ze niet om gevraagd hebben. Niemand gooit graag vertrouwde dingen weg, waaraan je ongemerkt gehecht bent geraakt. Een grote verandering van gebouw heeft ook iets symbolisch. Het lijkt wel een rituele wedergeboorte. Een nieuw en ongewis tijdperk breekt aan. Niet voor niets ging de officiële opening van het nieuwe schoolgebouw gepaard met feestelijkheden en toespraken. Het was een gewichtig moment, voorafgegaan door wekenlange stress en fysieke inspanning van de verhuizing. Het is ook een hele bevalling gebleken. Binnen korte tijd moesten duizenden spullen worden weggegooid of ingepakt en zonder schade worden afgeleverd op de juiste plaats. En dan weer inrichten. Ik herinner me een eigen verhuizing, waar ik aan het eind van de dag uitgeput in het schemerdonker in een nieuw huis tussen de dozen zat zonder gas, water, licht en (destijds) telefoonverbindingen. De verhuizers, die hun werk erop hadden zitten, spraken mij nog even moed in met een laatste opmerking: 'Ja meneer, zo'n verhuizing wens je je ergste vijand nog niet toe, goedenavond!'

Zo herrijst het nieuwe gymnasiumgebouw als een feniks uit zijn as, klaar voor de toekomst. Ik ben als ouder blij met een mooie, moderne, veilige en hygiënische school. Wij zaten in de jaren '70 op de Baden Powellaan ook in een – voor die tijd – licht en modern gebouw in een groene omgeving en dat beviel prima. Als we vinden dat klassieke talen eeuwigheidswaarde hebben, past dat goed in een eigentijds gebouw. Een voorgevel met klassieke uitstraling en daarachter de rest ultramodern. Kan niet beter.

Het verleden is leerzaam, maar alleen als je de opgedane kennis gebruikt voor de toekomst. Wij vertaalden Latijn en Grieks en leerden jaartallen uit ons hoofd en dat was het dan. Tegenwoordig zie je dat docenten veel meer de nadruk leggen op begrip, ideeën, de boodschap van de tekst en verbindingen maken met de huidige tijd en de toekomst. En zo moet onderwijs zijn. Don't turn your back towards the future!

Oehoe!

JOHAN 22

Dordrecht 's Ron's Gebakkrாம் Spuiboulevard

naast Rabobank

Rijk gevulde smakelijke oliebolle

078-6315125

GrecoOlive

Extra Virgin Olijfolie

Puur, Natuurlijk, Gezond

WWW.GRECOLIVE.NL • De Spil 20, 2954 PB Alblasserdam T.: +31(0)6 12119746 E.: info@grecolive.nl

GrecoOlive wil uw maaltijd extra gezond en lekker maken met een uitzonderlijk ingrediënt uit Kreta.

Het is **puur**, maagdelijk en zuiver van kwaliteit zonder kunstmatige toevoegingen.

Het is **natuurlijk**, zoals de natuur deze oorspronkelijk heeft bedoeld. Het heeft een rijke en fruitige smaak, een zeer krachtig aroma en een gedistingeerde groene kleur.

Het is **gezond**, verlaagt het cholesterolgehalte en beschermt tegen hart- en vaatziekten.

Extra Virgin Olijfolie

Het ingrediënt met zeldzame eigenschappen dat niet alleen lekker smaakt, maar ook kan bijdragen aan uw goede gezondheid.

Een paar redenen om Extra Virgin Olijfolie van GrecoOlive te gebruiken bij het bereiden van uw salade, dressing en maaltijd!

GrecoOlive

Extra Virgin Olijfolie

Puur, Natuurlijk, Gezond

ELAIA

PEZAROMA

NISSOS

LIQUID GOLD

GREEN GOLD

EXCELSIOR

WWW.GRECOLIVE.NL • De Spil 20, 2954 PB Alblasserdam T.: +31(0)6 12119746 E.: info@grecolive.nl

JOHAN:Column

CONTUMELIA

Terug, je ei in

In 2007 zouden de leerlingen van het toenmalige cohort de geneugten van het riant verbouwde Oranjepark – toen nog gewoon Park geheten – smaken, althans dat was het snode plan. U weet ongetwijfeld, al was het alleen maar uit eigen ervaring, dat plannen en het realiseren van plannen nogal eens divergeren. Dat is zo met het enthousiasme bij plannen, met het doordenken van plannen en bijvoorbeeld ook met het financiële gedeelte ervan. Sterker nog, als wij onze leerlingen opdragen, nou ja, adviseren om goed te plannen, zit er bij die pubers een wereld van verschil tussen het ontwerpen ervan en het uitvoeren ervan. Daar gaat dus iets fout in de overdracht, zeg maar. Bovendien zijn het pubers, en die kunnen het niet helpen, zeggen geleerden van enige importantie.

Maar dan veronderstellen dat wij als volwassenen planmatig wél onovertroffen zijn, dat is minimaal naïef, en volgens goed Grieks gebruik een vorm van hybris. Naïviteit deed de plannenmakers voor de nieuwbouw verwachten dat afgesproken sommen geld ook inderdaad beschikbaar waren. Haha. Helaas werden, volkomen onverwacht, de beschikbare budgetten, nou ja, nog net niet volgens goed Romeins gebruik gedecimeerd, maar toch wel kleiner. Goed, kan gebeuren. Gebeurt de overheid voortdurend. Plannen bijstellen, luidde ineens het devies. Okidoki, welgemoed de plannen bijgesteld dus, en daar weer trots op. Een jaar of zes later, hier een deurtje minder, daar een ander verfje, dan maar geen wifi, enfin, alle oplossingen passeerden de revue. Een werkelijk briljant plan was het bedenken van de 'Johan komt thuis'- actie, omdat daar veel geld in gegenereerd zou worden, dat aan het gymnasiale onderwijs ten goede zou komen. Of in ieder geval aan hoge én lage leerlingen-tafels in het lokaal. Zo geschiedde. En zo kwam dus alles nog goed. In 2013.

'ik maak gehakt van het ei'

Een goed lezer vraagt zich nu, maar als ie echt goed is, waarschijnlijk al na drie woorden, af, waar precies het door de redactie verordonneerde thema van deze JOHAN terug te vinden is. 'Back to the future', in het kader van de verhuizing naar het verbouwde gebouw aan het Oranjepark. Ik heb geen idee. Ik kon het niet kwijt, niet op een columnachtige manier. Dus ik maak maar gehakt van het ei. Dat schijnt by the way ook culinair nog niet eens zo'n onaardige combinatie te zijn. Goed. U weet van het Eia? Niet het schoollied (dat op latijngrieks.nl overigens op een voor de lachspieren ondoenlijke manier 'vertaald' wordt), nee nee. Ook niet de energie-investeringsaftrek (EIA), die investeren in energiebesparende maatregelen promoot, nee, nee. Geen European Individual Accreditation, wat dat ook moge wezen. Het Eia is het eivormige (aha!!! Ingenieus!) auditieve centrum van de nieuwe school dat enigszins excentrisch zijn reet uit de achterkant van de nieuwbouw laat steken. Alsof de architect, toen het ding er ingedraaid was, zichzelf voor zijn hoofd sloeg: 'Kolere! Het past niet!' Nou, daar gaan de leerlingen menig uurtje doorbrengen, in dat Eia. Die ontluikende pubertjes komen dus niet uit een ei, nee, ze gaan er juist in. Voilà. Back to the future.

Contumelia

JOHAN 25

Een warm hart
in woord en
daad

JOHAN School en... Oudervereniging

OUDErvereniging

Van de voorzitter p.vandergraaff@xs4all.nl

J. Akerboom, P. v.d. Graaff, J. Cornelissen, I. Doelman, M. v.d. Spek, A. Claassen

760 jaar! Een mijlpaal voor de school om trots op te zijn! Onwillekeurig ga je, stilstaand bij dit jubileum, ook nadenken over je eigen mijlpalen. Een bepaalde leeftijd, een jubileum van indiensttreding bij een werkgever, een zeker aantal jaren lid van een vereniging, zoveel jaar vriendschap, relatie of huwelijk; het zijn mooie momenten om op terug te kijken, de balans op te maken en te kijken naar de toekomst.

De Oudervereniging bestaat dit jaar dertig jaar, we zijn dus piepjong in vergelijking met de school, maar hebben nog een mooie toekomst voor ons. Nu de school terug is in het vertrouwde en prachtig gerenoveerde en uitgebreide gebouw aan het Oranjepark kunnen we met elkaar met nieuwe energie naar de toekomst kijken.

Maar eerst een terugblik op de afgelopen drie jaren.

Het bestuur van de Oudervereniging heeft jaarlijks zes keer vergaderd met de schoolleiding, in de persoon van de rector, waarbij diverse onderwerpen aan bod zijn gekomen. Wij hebben onder andere deelgenomen aan de werkgroep die input heeft aangedragen voor het schoolplan 2013-2017.

Dit bevat een beschrijving van het beleid dat binnen de school wordt gevoerd met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs (op onderwijskundig beleid, Human Resource Managementbeleid, financieel beleid en zo meer).

We vinden het belangrijk om de stem van de ouders te laten doorklinken bij deze beleidsplannen en hebben de overtuiging dat onze stem ook echt gehoord wordt.

spreken over operationele zaken

Daarnaast spraken we over allerlei, meer operationele zaken zoals de staat van onderhoud van het gebouw aan het Stek, fietsenstallingschaarste, internationaliseringambities van de school, het belang van goed toezicht tijdens toetsen ('gevaar' van aanwezigheid van smartphones, een moderne vorm van spieken), bespreking uitval van lessen, de invulling van de lessen bij langdurige vacatures of afwezigheid van docenten. En natuurlijk de voortgang en vertraging van de nieuwbouw. Dat kan in ieder geval van de agenda vanaf nu! Ook is de Elan-prijs ingesteld voor het meest vernieuwende project voor de verbetering van het onderwijs, deze prijs wordt tijdens de ALV uitgereikt.

In het begin van 2013 werden we betrokken bij de plannen voor de actie 'Johan komt thuis'.

Een keer per jaar is er een gemeenschappelijke vergadering met het schoolbestuur. In de afgelopen vergadering werd daar, naast het schoolplan, gesproken over de onderwijsresultaten, die gelukkig een duidelijke verbetering lieten zien ten opzichte van eerdere schooljaren. Het is elementair dat leerlingen die naar het Johan de Witt-gymnasium komen, zo min mogelijk tussentijds afhaken. Dat is ten eerste van belang voor de leerling zelf, maar ook voor de school om het huidige aantal leerlingen te kunnen vasthouden, nu en in de toekomst. Binnen het bestuur denken we regelmatig mee en dragen ideeën aan om – bij een krimpende groep basisschoolleerlingen in de komende jaren – toch de wervende kracht van de school, om leerlingen enthousiast te maken om zich bij het JdW aan te melden, te behouden en te versterken

denken en doen

Maar naast 'denken' is er binnen het bestuur ook veel ruimte om te doen. In de afgelopen jaren hebben we financiële medewerking verleend aan diverse culturele activiteiten en de deelname van twee leerlingen aan het Cicero-concours ondersteund.

Op individueel niveau hebben we in de afgelopen drie jaar twee keer een financiële bijdrage geleverd aan de ouders van een leerling om deelname aan de Romereis mogelijk te maken.

Er is een traditie dat de Oudervereniging bloemen overhandigt aan de begeleiders van de diverse reizen die vanuit de school georganiseerd worden, zoals bij de tocht naar Vlaanderen, de Romereis en de reizen naar Parijs, Berlijn en Londen. Het is goed om te bemerken dat dit steeds weer gewaardeerd wordt.

Ook bij individuele zaken van lief en leed tonen we onze betrokkenheid met het overhandigen van een boeket bloemen.

Op 13 januari 2014 houden we onze – uitgestelde – Algemene Ledenvergadering waarvoor ik u van harte uitnodig om bij aanwezig te zijn. We vangen aan met een thema-avond; dit keer een interactieve voorlichting over het omgaan met alcohol en drugs voor de ouders en het bespreekbaar maken ervan met hun kinderen. Daarna de eigenlijke ALV waarin we een aantal nieuwe bestuursleden voordragen ter benoeming en verantwoording afleggen over ons beleid.

Dan hoop ik u ook wat meer te kunnen vertellen over het cadeau wat wij graag aan de school willen aanbieden ter gelegenheid van de ingebruikname van het vernieuwde gebouw. Het proces van voorbereiding van dit geschenk kende een aantal onvoorziene hobbels waardoor vertraging is ontstaan. Maar wees gerust, uiteindelijk zullen wij vanuit de Oudervereniging in 2014 een passend en mooi cadeau aan de school aanbieden! Ik ga ervan uit dat tijdens de ALV hierover meer duidelijkheid kan worden verschaft.

De toekomst!

Een nieuw jaar voor ons, een nieuw gebouw en een vernieuwd bestuur. Deze ingrediënten willen we mengen met als doel het stimuleren van een verdere vernieuwing en kwaliteitsverbetering van het onderwijs op 'onze' school. De nieuwe onderwijsvoorzieningen als smartboards, maar ook het Eia en muzieklokaal dragen bij aan een verder succesvolle ontwikkeling van onze leerlingen en het onderwijs en het plezier van het lesgeven bij de docenten. Het schoolplan vormt de leidraad bij alle ontwikkelingen op de school. Professionalisering van beleid, onder andere het personeelsbeleid met ontwikkel- en beoordelingsgesprekken met docenten en medewerkers, ondersteunen wij. Een school met ambities vraagt veel van leerlingen en medewerkers maar biedt ook veel. In een maatschappelijke omgeving die steeds meer eisen stelt aan kwaliteit van aanstaande studenten is dit een logische ontwikkeling.

Dit komende jaar dragen we wederom met plezier bij aan de beroepenavond, en ik hoop dat we dit keer een ander palet aan beroepen kunnen presenteren dan vorig jaar, dus laat van u horen!

wij willen uw input

Ook de Oudervereniging heeft ambities. Wij willen graag nog meer met u als ouders in contact komen – buiten de jaarlijkse ALV –, maar merken in de praktijk dat er nauwelijks signalen vanuit de ouders tot ons komen. Natuurlijk kan dat betekenen dat er weinig opmerkingen zijn, maar we willen graag uw input hebben voor ons toekomstige beleid en het contact met de school. Maak gebruik van de e-mail, per post of telefonisch of persoonlijk, we zijn er tenslotte voor u als ouders.

Tot zover de blik op onze woorden en daden!

SPONSORPARTNER TEMPEL

Senatoren en (sponsor)partners

Deze Senior en Junior Senatoren van *Johan komt thuis* hebben aan dit project meegewerkt om van *Johan komt thuis* een succes te maken. Daarnaast zijn we de samenwerking aangegaan met verschillende bedrijven/organisaties. Kwaliteit staat hierbij centraal. Deze bedrijven/organisaties hebben een plaats gekregen in onze (sponsor)partnertempel.

AMICI LOTERIJ

Een belangrijk onderdeel van het project *Johan komt thuis*, was de AMICI loterij. De trekking van deze loterij vond plaats op zaterdag 16 november j.l. Veel mensen hebben een mooie prijs gewonnen. Op de website www.johankomtthuis.nl staan alle prijswinnaars vermeld.

Via deze weg willen wij alle mensen en bedrijven bedanken die een prijs ter beschikking hebben gesteld, bedankt! Ook namens *Johan*.

Johan schenkt 7,60% van de netto opbrengst van *Johan komt thuis* aan Kiem, de nieuwe Dordtse school voor totaal geïntegreerd speciaal onderwijs.

onderwijs met zorg
Kiem.

Johan
KOMT THUIS
Johan de Witt gymnasium, Dordrecht sinds 1253

'Eens wordt de stek een boom.' Lijfspreuk Prins Maurits
TANDEM FIT SURCULUS ARBOR

ORANJEPARK

voortbouwen op oude fundamenten

Fotografie: John de Gelder

Om u op de hoogte te houden van de voortgang van de bouw- werkzaamheden, vond u in iedere editie een fotografisch overzicht van de actuele situatie. De lijfspreuk van Prins Maurits hield voortdurend een belofte in. Niet vaak zal men met zo veel plezier afscheid nemen van een rubriek in een magazine.

Weg van het Stek. Welkom op het Oranjepark. Onderstaande foto symboliseert de ontlading van een jarenlang, vaak moeizaam proces. Met een zwierige zwaai van de schaar knipt oud-rector Muller het lint door. Zijn vastberadenheid doet ons denken aan een lijfspreuk van een andere prins: Willem van Oranje. Saevis tranquillus in undis, 'rustig temidden van de woelige baren'. Een mooie tekst om de plaats van onze school in het onderwijslandschap te symboliseren.

DE STEK IS EEN BOOM GEWORDEN

JOHAN: *Informatief Oranjepark: voortbouwen op oude fundamenten*

Ouder en wijzer

JOHAN:Column

Tekst: Myra Kleiweg de Zwaan

Monorails en blokhakken

Hebben jullie ook dat opstel moeten schrijven: over het jaar 2000? Het is mij niet helemaal bijgebleven wat ik er over schreef. Ja, ik zou kinderen hebben en ik zou al heel erg oud zijn (wel 33 jaar), maar verder weet ik het niet meer. Het opstel van de naast mij zittende Frederic A.G., op wie ik stilletjes een beetje verliefd was, weet ik nog wel. Hij had het hele uur op zijn stoel zitten wippen, gekletst, propjes zitten gooien vol boodschappen naar zijn vrienden. Bij het inleveren had hij welgeteld één zin op papier gezet: '2000: Er is niets meer, de aarde is volledig leeg en verwoest door atoombommen (en daarom valt er dus niets meer over te schrijven)'. Hij kreeg een 1, voor de moeite. Erg onterecht vonden wij, in die jaren van grote demonstraties tegen kernenergie en -bommen. Het is overigens – ondanks zijn sombere toekomstvisie – niet geheel slecht met hem afgelopen, al werd het niets tussen ons. Ik heb hem onlangs op Facebook gevonden: Senior Vice President Legal and Business. Het klinkt nogal saai, maar het is wel bij een van 's werelds grootste speelgoedfabrikanten...

Vriendin Lindy (moeder van Maarten uit de vierde) vertelde dat ook zij over 2000 moest schrijven. Het blad KIJK van haar zusje was haar grote inspiratie daarbij: vervoer zou via monorails plaatsvinden. Koken was niet meer nodig, want eten kwam uit tubetjes. Iedereen zou hetzelfde slanke postuur hebben en in van die terlenka pyjama's rondlopen; zowel dames als heren in zilveren laarzen met hippe blokhak. Eivormige helmen en cirkelbrillen met binnenkomende telefoonberichten en het nieuws completeerde het modebeeld. Een echte Google-bril avant la lettre dus. Jammer dat die zilverkleurige laarzen het nooit helemaal gered hebben, om nog maar te zwijgen van dat slanke postuur, dat iedereen zou hebben... De bolle Alessi-huizen waarover zij in haar opstel schreef, heb ik ook nog niet in onze Vinex-wijken waargenomen, al pronkt er nu wel een 'shuttle-ei' op het Oranjepark. Is dat dan nog futuristisch te noemen, als dat ons toekomstbeeld was circa dertig jaar geleden? Of is dit nu zo'n typisch gevalletje Back to the future?

Voor mijn zoon Michiel (inmiddels ook in de vierde) is de verhuizing geen 'back' to the future: er is geen sprake van terug naar het Oranjepark. Doelesteyn, met haar mobieltjes scrambelende zendmast in de kantine, is voor hem de norm van hoe een middelbare school eruit ziet. Deze locatie verschilde eigenlijk niet zo heel veel van mijn eigen schoolbeeld: dezelfde gangen, lokalen, houtwol plafonds, dezelfde geur (ook al werkt men niet meer met Dettol) en dezelfde door generaties leerlingen volgeschreven wc's met moppen en liefdes- en andere verklaringen. Het zal dus wel even wennen worden in het nieuwe pand. Alles glimt en blinkt en over het gebruik is vast heel goed nagedacht, dus geen commentaar a.u.b. De rondleiding stilde de eerste nieuwsgierigheid, maar 'meneer' vond het eigenlijk vooral heel fijn dat de door de aannemer ingehuurde Polen nog niet klaar waren en hij nog een paar extra dagen extra 'lesvrij' was.

Ik stel mij zo voor dat iedereen nu strenge instructies krijgt om alles netjes te houden en heel te laten: niet met je schoenen tegen de muren aanleunen anders krijg je zwarte strepen op de nieuwe verf, en de eerste die gesnapt wordt bij het schrijven van enig bericht op de wc-deur, zal het héél zwaar krijgen. Maar daar vertelde zoonlief mij niets over. Toch verschil van tijd? Of zo vanzelfsprekend dat het niet het vermelden waard is? Aan de leerkracht die dit leest, wil ik slechts één boodschap meegeven: een school die niet naar natte jas ruikt en waar er geen boodschappen op de wc-deur staan, dat is geen echte school, maar een school van de toekomst, een school waar je over kan dromen en waar de leerlingen in terlenka pakjes met zilverkleurige laarzen rondlopen...

ABC

ABC

DRECHTSTEDEN

Inboedel en Ontruiming

Uw adres voor snelle en discrete diensten op gebied van

**INBOEDEL
ONTRUIMINGEN &
BEZEMSCHONE OPLEVERINGEN**

voor bedrijven en particulieren

D.D. van den Berg
06-39260659

www.abc-drechtsteden.nl

info@abc-drechtsteden.nl

JOHAN: Reportages De officiële opening
Tekst: Simone van Nes
Fotografie: John de Gelder

FEESTELIJKE HEROPENING

STONES JEANS

STONES DORDRECHT, VRIESESTRAAT 118-120
078 - 6312061

15 NOVEMBER 2013

Vrijdag 15 november, 14.00 uur. De officiële ingebruikname van de ingrijpend verbouwde school aan het Oranjepark is aanstaande. In de hal is het een drukte van belang. Genodigden, ieder op eigen wijze betrokken bij de school, verzamelen zich voor de prachtig gerestaureerde trappen.

Door de mensenschare zijn de golvende ornamentale lijnen, kenmerkend voor de Jugendstil, nauwelijks te zien. Maar over schaar gesproken... Van lieverlee verstommen de stemmen en wordt één spreker hoorbaar: rector Dekker. Hij heeft zijn voorganger, drs. S.A. Muller, rector van 2002 tot 2010, naar een lint bij de trappen geleid voor de nobele handeling de school officieel te openen. 'Aan mijn voorganger de eer. Hij weet hier niets van. Ik wilde hem verrassen!' Rector Dekker overhandigt de heer Muller een schaar met de woorden: 'Je mag knippen waar je wilt', en met die snede behoort het Oranjepark nummer elf definitief toe aan het Johan de Witt-gymnasium. Applaus! De warme ovatie geldt zowel de heren rectoren, als wel het monumentale pand, waar een rustige structuur gecombineerd is met moderne faciliteiten, zoals in het programma van eisen destijds bij de plannen werd geformuleerd. De oude gevels en grandeur met de arcadebogen verstrengeld met Wireless Fidelity technologie. Aan een historisch gebouw nieuwbouw toevoegen is een hachelijk avontuur voor een architect. Maar het project is wonderwel geslaagd. Drie verdiepingen nieuwbouw tegen twee verdiepingen oudbouw, ogenschijnlijk moeiteloos in elkaar geschoven, als dozen met glazen deksel voor daglichttoetreding. Traditie en innovatie verenigd!

**Je mag knippen
waar je wilt**

Allen nemen plaats in en voor het Eia. De heer Dekker staat achter het spreekgestoelte en heet iedereen welkom. Hij prijst zich gelukkig met 'zijn' oudste gymnasium. Tenslotte is 2013 nog steeds het feestjaar van het 760-jarig bestaan. Het oudste gymnasium, in zo'n prachtig gerenoveerd gebouw: 'Wie kan mij dat navertellen?' De eerste gastspreker, wethouder van Finan-

ciën, Onderwijs en Sociale Zaken, de heer Van de Burgt, beaamt dat: 'U bent te feliciteren, in dubbel opzicht. De renovatie met zó'n vormgeving plus een markant jubileum. Ik ben verantwoordelijk voor onder meer onderwijshuisvesting en ben zeer te spreken over dit project. Uw inzet, samen met die van ambtenaren, architect en bouwers: het is een prestatie op zich! In mijn portefeuille heb ik veel verantwoordelijkheden. Kwaliteitszorg is feitelijk niet aan mij, maar ik voel het wél zo. Kwaliteitszorg hangt samen met het pedagogisch klimaat, de omgang met elkaar en de zorg aan leerlingen. U krijgt daarmee een eigen identiteit in Dordrecht.' De wethouder geeft aan dat er voor hem drie speerpunten gelden: Het zoeken van verbondenheid in samenhang met excellent leren, het voorsorteren op wetenschappelijk onderwijs, waarbij vooral moet worden gedacht aan de maritieme marktindustrie die de regio markeert, en tot slot de zorg voor de leerling. De rector bedankt de wethouder en overhandigt hem een speciaal cadeau als herinnering: een beeldje van Johan de Witt, gemaakt door onze eigen meneer Snijdoodt op de 3D printer in de Duurzaamheidsfabriek op het Leerpark. 'Die onder mijn verantwoording valt', besluit de heer Van de Burgt trots.

De volgende spreker is de heer Willems, architect en bedenker van het huzarenstuk oud en nieuw te verenigen. Hij begint: 'Ik heb hier een boek. Het is eigenlijk een drama.' Voelbare spanning in de zaal. 'Het gaat over strijd, veel strijd. En over hartstochtelijke liefde, én teleurstelling. Dus... het heeft niets te maken te maken met de bouw van de school.' Of, toch? De heer Willems vervolgt: 'U moet weten, het nieuwe gebouw is letterlijk in het oude gebouw geschoven. Dat heeft genoeg gekost: geld en diplomatie. En wat nu zo mooi is, het balkonnetje is in de plannen behouden gebleven. Het

balkon van Romeo en Julia, boven de doorloop naar de Bavinckschool. En op dat balkon hoort natuurlijk het meesterwerk van Shakespeare: Romeo and Juliet.' Het boek wordt overhandigd, en of dat nog niet genoeg is, krijgt de rector er een gouden kathedr bij, om het boek op te kunnen leggen. We kunnen dus nu al spreken van een stukje legendarisch decor in onze oud-nieuwe school. En wie weet is dit het startsein invulling te geven aan een nieuwe traditie: een heuse vertolking van Romeo en Julia op deze plaats vol hartstochten te zien.

het nieuwe gebouw in het oude geschoven

De heer Veldhuijzen, in zijn hoedanigheid als voorzitter van het schoolbestuur, wordt – in het spoor van zijn voorgangers – op het podium onthaald. Hij nodigt zijn gehoor uit mee te gaan naar het jaar 2002. Met 'Pim Fortuyn' alleen al is iedereen direct elf jaar terug in de tijd. 'Ook het jaar van het eerste rapport van de verbouwing van het Oranjepark', markeert hij de problematiek die jaren van volharding vereisten. 'Men hoeft niet te hopen om iets te ondernemen, noch te slagen om te volharden.' Met deze woorden van Willem van Oranje steekt hij de betrokkenen een hart onder de riem. 'Want volhard is er!' Hij spreekt zijn trots uit over het harmonieuze gebouw, en wendt zich tot wethouder Van de Burgt met een knipoog en de woorden: 'De zuinigheid zal de wijsheid bedriegen.' Het volharden was nooit gelukt zonder het geduld van leerlingen, ouders en medewerkers, want van hen is veel gevergd, noch zonder het aanstekelijke enthousiasme van voormalig rector en bouwrector Muller.

En dan kondigt de heer Dekker een wel heel illustere gast aan. Niemand minder dan Johan de Witt zelf komt zijn terugkeer luister bijzetten. Johan is met zijn tijd meegegaan, zo blijkt: leerling zijn op de Latijnse school was 'chill'. Terugkijkend waren die jaren de gelukkigste van zijn leven. Het leven van een jongen op de Latijnse school tóen, is heel anders dan dat op het huidige gymnasium: 'Er waren alleen jongens, en je hoefde niets te doen. Niet opletten, geen huiswerk maken...' Ja, ja, Johan, wij weten wel beter. Wij kennen jouw geschiedenis. Je was een briljant leerling! Maar zeg, is hier werkelijk sprake van een eeuwenlang ronddolende zwerper, zoals hij ons wil doen geloven, of van een

begenadigd JdW-genoot? Hoe het ook zij: 'Ik ben weer thuis' is een verzuchting die wij graag omarmen.

Johan is met
zijn tijd meegegaan

Na zo'n eminente gast kun je óf afronden, óf met het puikje van de zalm komen. De heer Dekker besluit tot dat laatste. Hij kondigt Herman Pleij aan. U weet wel, van de televisie. Professor Herman Pleij, die aanschuift bij Matthijs van Nieuwkerk in De Wereld Draait Door en bij Pauw en Witteman, gevraagd wordt in programma's als Blauw Bloed en schrijver is van onder meer de bestseller 'Dromen van Cocagne'. Herman Pleij is emeritus hoogleraar Historische Nederlandse Letterkunde, en aan het applaus te horen weet iedereen dat hun iets moois te wachten staat...

Wel, hij windt er geen doekjes om. Zijn ouverture: 'Johan de Witt was een exponent van decentralisatie. Het Eerste Stadhoudersloze Tijdperk, geen staatshoofd dus – dat werkt prima. Nederland werd het rijkste land van Europa! Kijk maar naar België, recent.' brengt instemmend geknik vanuit het publiek voort. 'Die decentrale structuur, die hebben wij nog steeds. Er heerst een sterke stadscultuur.' Hij schildert Johan de Witt af als 'een buitengewoon handige man. Maar onderschat zijn broer Cornelis niet. Hij leidde de vloot op de Theems naar de overwinning bij de Tocht naar Chatham, maar gaf Michiel de Ruyter de credits, want dat was beter voor de publieke opinie.' 'Weer wat geleerd! En hoe ie het doet, doet ie het: opeens

zijn we bij Potgieter, met wat eens ons volkslied was. Wij citeren zijn woorden: 'Grauw is uw hemel en stormig uw strand. En even verderop: Uit een moeras wrocht de vlijt van die helden. En dan: Toch heb ik u lief, o mijn land! Tóch... Wij schelden altijd op ons land, dat zit ingebakken, is de boodschap. Maar we hóuden er wel van; wij hebben het land zelf gemaakt.' Zonder dat wij Pleij ook maar één maal kunnen betrappen op ademen, komen we in het heden. Bij school. 'Het aanzien van de docent is gedaald', is de vaststelling van de professor. Hij legt het uit. 'Feitelijk is de klassenfoto de enige constante. Maar als mijn kleindochter van zes mij haar groepsfoto laat zien, moet ik lang zoeken: Wie is de juf?' 'En bekijk je een schoolbrochure, dan zie je alleen maar foto's van kinderen. Dat doen ze in Amerika toch beter. Daar zorgen de foto's van docenten, met een overzicht van hun staat van dienst, voor de werving.' Hij eindigt prikkelend: 'Hoorde ik nu: de school bestaat 760 jaar? Ik vrees dat dát in de geschiedenisoptekeningen moeilijk exact vast te stellen valt.'

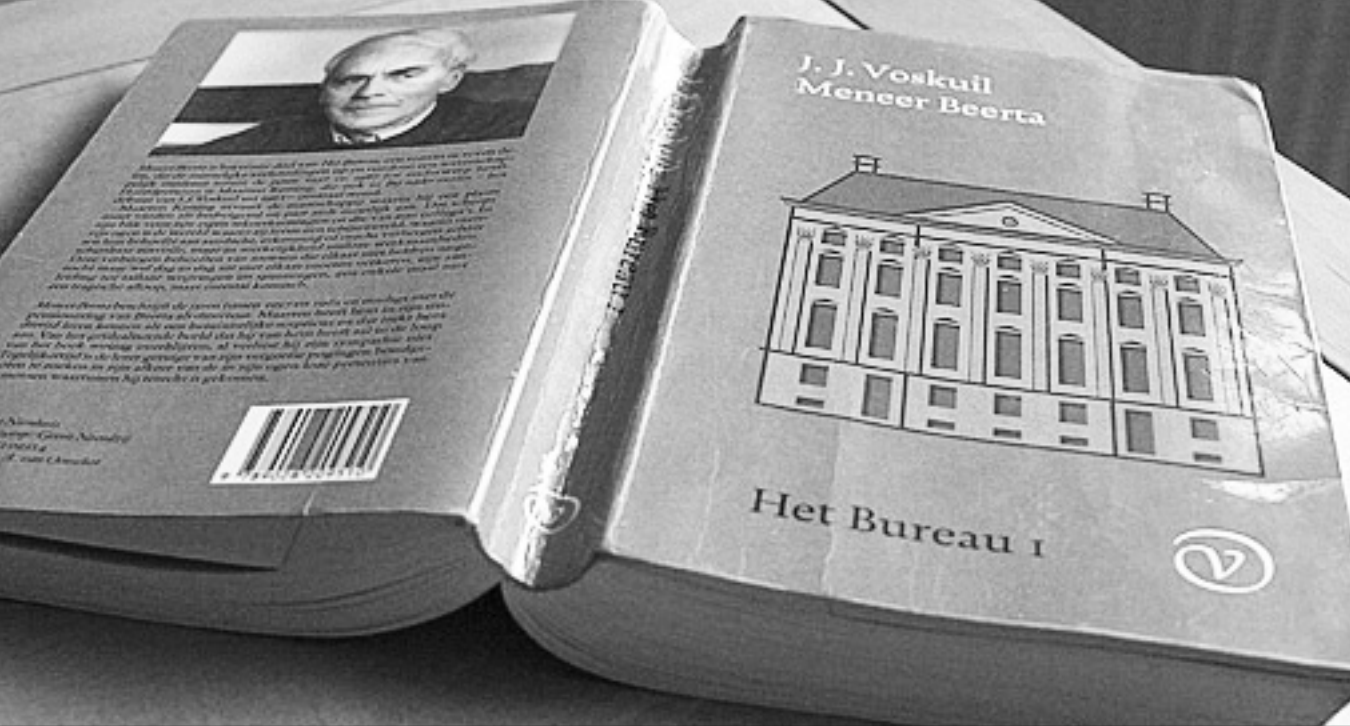
Onze rector heeft het laatste woord. Hij bedankt de achtenswaardige professor, maar eindigt met kracht richting zaal: 'Die 760 – 1253, dat laten wij staan!' Mooi zo!

Namens de collega's een envelop uit handen van meneer Koch

JOHAN: *Mensen Zien dat het goed is*
Tekst: R. van Gemeren

Zien dat het goed is

Maarten Koning gaat voor het eerst naar zijn nieuwe kantoorgebouw. Het is ochtend en er is, haast symbolisch, eveneens voor het eerst herfst in de lucht. 'Over het water van de gracht hing een lichte nevel. Hij liep de gracht langs, haaks op de route die hij twaalf jaar lang had gelopen, en keek oplettend om zich heen. Hij stak de Rozengracht over, keek nieuwsgierig in de zijstraten, waarvan de gevels aan de linkerkant in de zon lagen, en vertraagde zijn pas bij het passeren van de bruggen. Het gaf hem een geluksgevoel, alsof hij zich een nieuw pad door de jungle hakte.' Als hij even later zijn nieuwe kamer bekijkt, met uitzicht op een beschut binnentuintje, vraagt zijn collega Jan wat hij ervan vindt. 'En hij zag dat het goed was,' antwoordt Maarten met zijn vertrouwde ironie. Zo tevreden als God was met zijn schepping blijkt Maarten echter niet te kunnen worden in het royale pand aan de Amsterdamse Keizersgracht. Het eerdere geluksgevoel keert er sporadisch terug. Maarten houdt niet van zijn werk, en deze verhuizing zal daar niets aan veranderen. Hij zit vast in de jungle.

Ik denk af en toe aan Maarten. Dat heb ik met personages die me dierbaar zijn geworden. Ik aarzelde jaren voor ik begon aan *Het Bureau*, de zevendelige romancyclus van J.J. Voskuil (1926-2008), vooral vanwege de sterke ongekunsteldheid van zijn stijl, waar ik nu nog steeds ambivalent tegenover sta. Maar snel nadat ik het eerste deel had opengeslagen, was ik gewonnen. In *Het Bureau* worden de dertig jaar beschreven waarin Maarten Koning, het alter ego van Voskuil, werkzaam is op het instituut waar men volkscultuur onderzoekt – volken-

kunde wordt dit ook wel genoemd. Maarten is zeer intelligent, maar ook zeer gevoelig, weemoedig, introvert, angstig en passief – of laf, zoals hijzelf vindt. Hij veracht het instituut en, in meerdere of mindere mate, alle mensen die daar werken, maar vertrekt niet. Sommige lezers ergeren zich aan zijn lafheid en ontwijkende ironie, maar mij is Maarten (mooie naam!) van meet af aan sympathiek geweest. Ik woon in Den Haag vlak bij de lommerrijke begraafplaats Oud Eik en Duinen, en dikwijls, wanneer ik er kuier langs graven van bekende

schrijvers, sta ik even stil bij de sobere steen van Voskuil, die past bij zijn ingetogen levensstijl. Zijn geestelijke zoon Maarten is al net zo bescheiden. Hij is in wezen een goede man. Het is simpelweg door onmacht, door een onfortuinlijke combinatie van karakter en omstandigheden, dat hij blijft hangen in zijn haperende leventje, en als gevolg daarvan blijft kibbelen met zijn vrouw Nicolien, die met zijn werk in een doorsudderende staat van oorlog verkeert.

'zinnige dingen en nutteloze acties'

Maartens Bureau, gemodelleerd naar het P.J. Meertens-Instituut waarop Voskuil werkte, doet mij soms denken aan onze school. Ik betrap mezelf nu en dan op de gedachte dat de wereld het decor lijkt van een ietwat absurdistisch toneelstuk. Mensen doen van alles, en vaak met goede bedoelingen, maar het blijft een beetje een rommeltje. Ik herken op school wat zich ook afspeelt op elke andere school, op het Bureau van Maarten en in feite elke plek waar geld verdiend wordt (en tevens op elke plek waar geen geld verdiend wordt). Hoewel er vele mooie, zinnige dingen gebeuren, ontkomen wij evenmin aan nutteloze acties, vruchteloze vergaderingen, moeilijk leesbare gebruiksaanwijzingen van mensen, en overduidelijke, alom bekende gebruiksaanwijzingen. Ik denk wel eens dat er vaak, vooral tijdens vergaderingen, onbedoeld flarden kant-en-klare cabaretttekst worden geproduceerd, al moet je daar wel oog voor hebben. Ik zie het enigszins als een zegen – of mogelijk is het meer een middel ter zelfbescherming – wanneer ik over een serieus onderwerp een welgemeende duit in het zakje heb gedaan en op enig moment constateer dat dit niets geholpen heeft, om dan het hele tafereel op een sardonische wijze te aanschouwen. Al met een kleine portie wil en relativiseringsvermogen valt er om veel dingen in het leven te gniffelen – gelukkig maar.

Maarten kan dat helaas niet. Hij zou eens moeten weten hoe anders dat bij mij is als ik lees over de op zijn Bureau in alle ernst uitgevoerde onderzoeken naar bijvoorbeeld heksen, reuzen, vliegende schotels en kabouters (zo moet Maarten op een dag commentaar leveren op een kabouterkaart). En dan heb ik het nog niet over de ontelbare alledaagse beslommeringen, zoals de discussie over een chocoladereep die door een muis is aangevreten of een collega die thuisblijft omdat ze een musje heeft gevon-

den. Het komt zelden voor, maar bij het lezen van *Het Bureau* heb ik geregeld geschaterd, of zelfs een lachbui gekregen die maar langzaam wegdreef (ik herinner me een keer dat ik bladzijden lang de slappe lach had). Daartegenover staan de talloze irritaties, twijfels, teleurstellingen en mislukkingen waarmee Maarten te kampen krijgt – en angsten. Hij is bang voor verkeerde keuzes, voor een verkeerde afloop, eigenlijk voor het hele leven. De naam Koning zou daarom met wrange ironie kunnen worden opgevat: Maarten voelt zich allesbehalve een koning op aarde. Ik moet erbij zeggen dat hij soms ook ontroerd raakt, en ik met hem, bijvoorbeeld bij zijn bezoeken aan zijn stervende vader, de vertedering die hij soms voelt als Nicolien boos is, en de vlaag van geluk die hem toewaait wanneer hij triest en tobbed door de Amsterdamse binnenstad loopt.

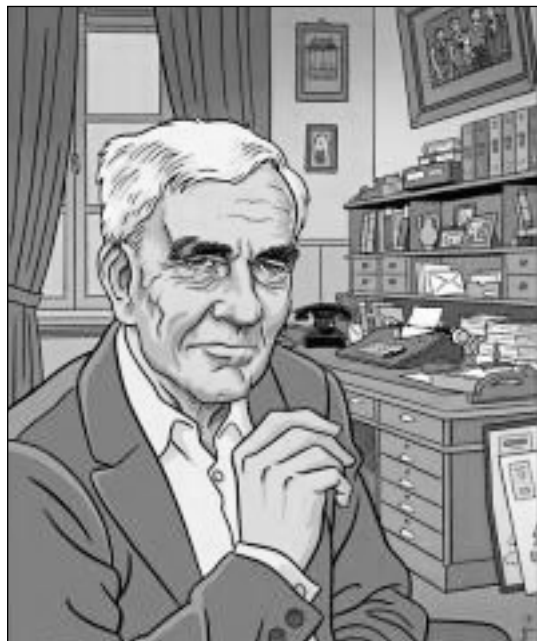
'ik zwom regelrecht de fuik in'

Het heeft voor mij iets veilig om over Maarten te lezen, omdat ikzelf mijn werk op school anders ervaar. De periode rond de verhuizing heb ik me dat weer gerealiseerd. Los van het feit dat ik, zoals iedereen, aardig genoeg had van de afnemende kwaliteit van Doelesteyn, voelde ik een toenemend enthousiasme bij de gedachte aan een gebouw dat echt, voorlopig voorgoed, ons domein is. Hoe belangrijk de ruimte is waarin je je bevindt, of je nu op een school werkt of waar dan ook, zal iedereen onderschrijven. Ik ben erg gevoelig voor mijn omgeving, en wanneer die prettig is, gaat het mij meestal goed.

Het is in zekere zin door een gebouw dat ik in het onderwijs verzeild geraakt ben. Nadat ik mijn eerste studie spoedig had afgebroken en zes jaar lang een en ander had uitgespookt, op zoek naar een doel dat de mist maar niet wilde prijsgeven, kwam de beslissende dag. Een vriend van me, een ervaren en uitermate getalenteerde docent Nederlands die ik misschien wel nooit zal evenaren, bespeurde een leraar in mij en nam me met een smoesje mee naar zijn school, het Gymnasium Haganum in Den Haag. Nooit had ik een seconde over lesgeven nagedacht, maar ik zwom regelrecht de fuik in, een verrukkelijke, lichte hal met beelden van antieke helden. Die slimme vriend van mij stapte meteen op zijn beste leerling af, die daar op een bankje een Duits boek zat te lezen. Het verwonderde mij dat een hartelijke, beschaafde, wat alternatieve en allerm minst wereldvreemde jongen van zeventien in een vrij uur een boek in het Duits las, en dat hij, zo vertelde hij me, onlangs genoten had van een roman van

Thomas Mann. Wat voor wereld was dit, waarin een leerling rondwandelde die ontvankelijk was voor het gedragen, prachtig deinende Duits van Mann? Ik liep vervolgens door het sfeervolle gebouw en binnen vijf minuten had ik een besluit genomen: ik ging Nederlands studeren en lesgeven.

Zo geschiedde: ik haalde in drie jaar mijn bachelor en master en solliciteerde. Van de, meen ik, zestien scholen die ik aanschreef, was onze school het enige gymnasium, en achteraf bezien een lot uit een onoverzichtelijke loterij. Het gebouw aan het Oranjepark speelde daar geen onbeduidende rol in. Al koesterde ik aanvankelijk de wens ooit les te geven in het majestueuze, neorenaissancistische gebouw aan de Haagse Laan van Meerdervoort (ik woonde intussen in Den Haag), mettertijd vervaalde die droom. Sterker, ik wilde op een gegeven ogenblik niet meer weg, ook niet uit het Oranjepark.

‘een lot uit een onoverzichtelijke loterij’

Ik heb nu eenmaal iets met architectuur – noem het een tik. Overal waar ik ben, neem ik de bebouwing aandachtig in me op (het is een wonder dat ik nooit op mijn snuit gevallen ben terwijl ik die aldoor in de lucht gestoken hield). De bruisende decennia rond 1900, met Parijs als wild kloppend hart, zijn mij wat betreft de beeldende kunsten het liefst, ook als het om architectuur gaat, al ben ik erg gecharmeerd van de gemoedelijke tuinvijken uit het interbellum. Onze school aan het Oranjepark is gebouwd in 1909, in een eenvoudige vorm van de sierlijke Jugendstil. Het is, vind ik, een parel wanneer je het zet naast alle ellende die in de eerste halve eeuw na de Tweede Wereldoorlog uit de grond gestampt is.

Nu we ernaar teruggekeerd zijn, en het voor ons gevoel meer dan ooit van ons is, wens ik dat het gebouw iedereen stimuleert en behaagt. Eén van de dingen die Maarten Koning me verduidelijkt heeft, is dat het van wezenlijk belang is je, in je privéleven en op je werk, ergens thuis te voelen. Dat is nu juist wat Maarten meer dan vijfduizend bladzijden lang niet lukt. Na de verhuizing naar het mooiere, grotere kantoor, in het tweede deel van de romancyclus, voelt hij zich even verloren, even misplaatst als voordien.

Wanneer zijn collega Ad drie jaar later vraagt of

Maarten ervoor voelt samen een klusjesdienst te beginnen, zegt Maarten dat hij daarvoor niet geschikt is. Nicolien wijst hem er kribbig op dat Ad dan de gewoonte om zich ziek te melden bij ook maar een tiende graad verhoging, of het vermoeden daarvan, niet zou loslaten. ‘Maar de vraag bleef hem bij, omdat ze zicht had gegeven op een leven dat vlakbij was, maar verschole achter de muur die hij tussen zichzelf en de mensen op het Bureau had opgetrokken. Ze maakte hem bewust, wat hij eigenlijk al wist, dat hij daar met niemand iets te maken wilde hebben en hij van de mensen om zich heen hetzelfde verwachtte.’

‘de stralende muren van Oranjepark 11’

Er lijkt me niets ergers dan ergens zijn waar je absoluut niet wilt zijn, en dat dertig jaar lang. Ik hoop dat het mij niet zal overkomen. Ik heb nooit verwacht dat de verbouwde school opeens heel anders zou zijn dan in het verleden. Onderwijs blijft onderwijs, en met vallen en opstaan, met geworstel en geploeter, en met toewijding en plezier kunnen we er net zo veel van maken als voorheen. De docenten blijven, vooralsnog, in grote lijn hetzelfde, de leerlingen en de schoolleiding ook, en binnen de stralende muren van Oranjepark 11 zal er evenals binnen de zuchtende muren van Stek 22 op zijn tijd een regel over dit of dat opduiken, en een beleid over zus of zo. Dat is goed, dat hoort zo. Het gaat erom, om er een zoet en stroperig cliché tegen aan te smijten, dat we geloven in wat we doen. De ruimte waarin je dat doet en de atmosfeer die daar heerst, hebben hier geen geringe invloed op.

Het stof van de bouwwerkzaamheden en de onontkoombare ergernissen is inmiddels neergedaald. Allicht was de oplevering een tikje gebrekkig, en hebben we daardoor, tot het plezier van de leerlingen en tot minder plezier van anderen, wat kostbare lesdagen moeten opofferen. De uiteenlopende gedachten over de schoonheid, de functie, de broedtijd en vooral de omvang van het imposante, geel uitgeslagen struisvogelei in de wellicht niet al te ruime aula verhinderen niet dat we blij mogen zijn met het resultaat. De gelikte lokalen werden door docenten meteen op de eerste dag na de herfstvakantie gretig opgetuigd met posters en andere betuigingen van liefde voor het eigen vak, die een verdere aankleding vormen naast het vooralsnog blinkend nieuwe meubilair. Het wordt mooi, riep de rector op die dag boven allerlei boren uit die binnen en buiten en in de muren nog en zoemden en drilden. De chaos en smerigheid weerhielden ons er niet van dit dadelijk te geloven. Het was eigenlijk al best mooi, en het zou nog mooier – vooral schoner! – worden. Het is een bof dat we, terwijl we met behulp van emmers en vrolijk variërende sopjes ijverig ons nieuwe onderkomen inwijdden, het nodige hebben kunnen lachen naast alle kleine en minder kleine irritaties. De operatie van het in bedrijf brengen van alle digitale voorzieningen bleek nog meer om het lijf te hebben dan een harttransplantatie, maar ook die is langzaam maar zeker tot een goed einde gekomen. Daarmee is het gebrom over prehistorische whiteboards en viltstiften eindelijk verstomd. We hebben prachtige nieuwe dingen gekregen, van hippe kopieerapparaten tot blinkende wc's met handdrogers. En details als een authentiek Italiaans espressoapparaat en een

intercomdeuntje dat mij terstond in een Star Trek-film doet wanen, vormen een oliemengsel dat de machine alleen maar nog soepeler laat draaien. Ik twijfel er niet aan, op grond van de vele reacties die ik hoorde, dat ook leerlingen in het algemeen tevreden zijn. Mopperen en spotten lijkt soms hun tweede natuur – dat is, indien met mate, ook betrekkelijk gezond –, maar ik ben ervan overtuigd dat deze nieuwe omgeving gunstig bijdraagt aan hun welzijn en aan de wijze waarop het verplichte schoolgaan hun ‘mens-zijn’ kneedt.

Ik ben hecht bevriend geweest met een andere docent van het Haganum, een beeldend kunstenaar die daar 28 jaar tekenen gaf. Hoewel hij allermist treurde toen hij met pensioen ging, had het doceren veel voor hem betekend. Zijn plotselinge overlijden viel me niet licht, en zoals ik wel eens aan Maarten Koning denk, denk ik nu en dan nog aan hem, onder meer aan de vele gesprekken die we voerden over zijn school. Hij beschouwde het gebouw waar hij op werkdagen naartoe wandelde als zijn tweede huis (of wellicht derde huis, aangezien hij nog een huisje had in de Provence, waar ik eens een heerlijke week samen met hem doorbracht). Hij deed heel wat voor school, organiseerde van alles, ondernam van alles, was de dragende kracht van de Romereis, en ook heeft hij allerlei veranderingen in het interieur van de school aangebracht (die met de grootscheepse verbouwing van vorig jaar ten dele zijn verdwenen). Het lijkt bitter dat hij niet oud geworden is en slechts twee jaar van zijn pensioen heeft kunnen profiteren, maar in dat fraaie gebouw aan die eindeloze Haagse laan heeft hij, net als wanneer hij kunst maakte, vele rijke uren beleefd. Het bewijs was zijn vriendenkring, die overwegend bestond uit oud-collega's en oud-leerlingen.

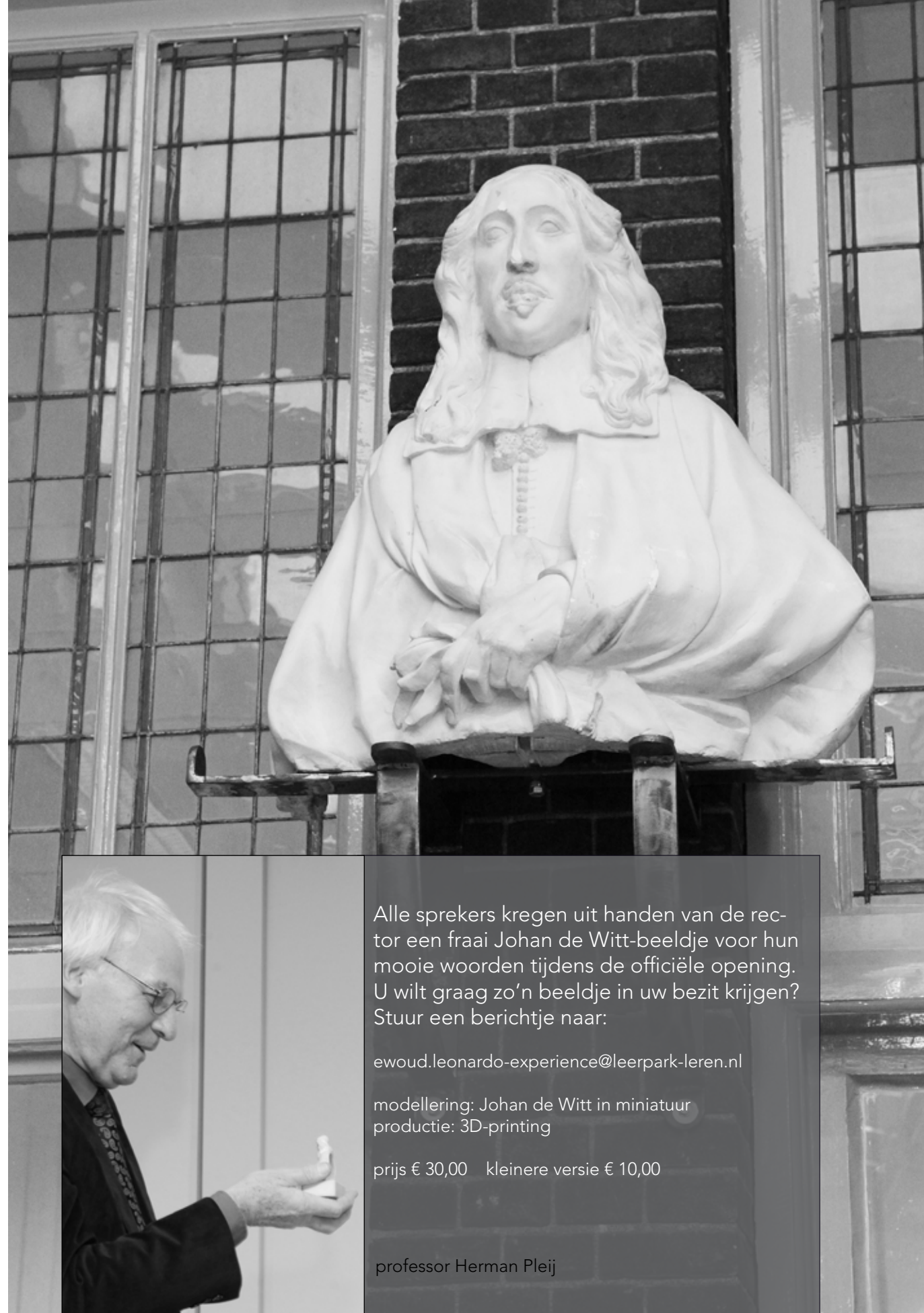
Ik zou willen dat het hernieuwde onderkomen aan het Oranjepark ook voor mij als een tweede huis werd, of een tweede thuis. Ik heb daar goede hoop op. Ik ben inmiddels aardig verknocht geraakt aan het gebouw, aan de school en, tegen mijn verwachting in, aan onze kalme, knusse provinciestad. Iemand zei me eens dat je, als je je hele werkzame leven docent bent, minstens eenmaal van school moet veranderen. Maar waarom? Wij hebben een school met een aangenaam klimaat – toch de voornaamste voorwaarde om het naar je zin te hebben. De meeste oud-leerlingen, weet ik, kijken met

onuitputtelijk genoeg terug op hun jaren op het JdW. Natuurlijk is het gymnasium nu ook weer niet zo moeilijk, en zou er door velen best wat harder gewerkt kunnen worden, en zie ik niet alle leerlingen Thomas Mann lezen, maar er valt genoeg te halen voor wie wat halen wil. Met enige intrinsieke behoefte en assertiviteit is er het nodige te ervaren, te leren, te lachen en te genieten.

‘een school met een aangenaam klimaat’

In het laatste deel van *Het Bureau* geeft Voskuil Maarten de volgende gedachte in: ‘Als dit nu eens de zin van het bestaan was: het waarnemen van kleine variaties in steeds hetzelfde stukje van de wereld waar je toevallig woonde.’ Niet eens zo gek, zou ik zeggen. Het zou mij voldoen als iedereen het Oranjepark, het stukje van de wereld waarop hij een aantal uren in de week toevallig ‘woont’, telkens op een andere manier bekijkt en beleeft. Die ‘kleine variaties’ houden het spannend, interessant, genoegzaam, en wie weet is dat – huppekee, laat ik dat grote woord gewoon noemen – de ‘zin’ van het leven. De verhuizing naar ons eigenlijke ‘huis’ bezie ik als een grote verandering te midden van die kleine variaties. Het geeft wat extra opwinding, net als bij een persoonlijke verhuizing. Alles lijkt even anders. We gaan door met wat we deden, maar de nieuwe omgeving prikkelt ons wat meer dan de oude. En al zal gewenning onvermijdelijk binnensluipen en zal de glans van het nieuwe ontegenzeggelijk slijten, de kern is dat we in ons gebouw, dat onmiskenbaar allure heeft, een zeker welbehagen ervaren.

Maarten Koning ontbeert dat. Hij ziet het nut van het werk op het Bureau niet, en is elke dag in een gebouw waar hij niet wil zijn, waar hij mensen ziet die hij niet wil zien. Als wij – elke leerling, elke docent, elke schoolleider en elk andere medewerker – het gebouw aan het Oranjepark binnenlopen en ons niet verschuilen achter een mentale muur, maar vaststellen dat we hier, al is het dan misschien niet iedere dag, echt willen zijn, met wat mensen die wij echt willen zien, kan het niet stuk.

Alle sprekers kregen uit handen van de rector een fraai Johan de Witt-beeldje voor hun mooie woorden tijdens de officiële opening. U wilt graag zo'n beeldje in uw bezit krijgen? Stuur een berichtje naar:

ewoud.leonardo-experience@leerpark-leren.nl

modellering: Johan de Witt in miniatuur
productie: 3D-printing

prijs € 30,00 kleinere versie € 10,00

professor Herman Pleij

PALIMPSEST

JOHAN:Column
Tekst: L. van der Held

Een kleine archeologie van de thuiskomst

Het staat overal: Johan komt thuis. In deze column ga ik even terzijde en vraag naar wat dat eigenlijk is: thuiskomen. Het is een oud fenomeen. Dat lijkt misschien vanzelfsprekend, maar dat is schijn. De manier waarop wij vandaag de dag een (t)huis ervaren, is niet van alle tijden. Het heeft zelfs een duidelijk aanwijsbaar begin. Laten we een eindje oplopen met de prehistorie en letten op de spectaculaire omgeving waarin een schijnbaar eenvoudig en banaal gegeven als thuiskomst eigenlijk opkomt. Daar zijn planetaire krachten mee gemoeid, waar u en ik nog dagelijks mee te maken hebben.

Omstreeks 12.500 jaar geleden verschoof iets in de planetaire constellatie rondom de aarde. De stand van Jupiter en Saturnus veranderde, met als gevolg dat de aarde meer zonne-energie ontving. De gevolgen zijn bekend: het aardse klimaat verandert, de biomassa verdubbelt, de ijstijd eindigt, het neolithicum begint.

Maar deze op kosmische schaal kleine verschuiving leidt tot gigantische wijzigingen in het menselijk bestaan. In verschillende gebieden ontstaan akkerbouw en veeteelt, vrijwel gelijktijdig. Overal ploppen vaste nederzettingen op, constructies die geen mens tot op dat moment ooit had gezien. Plotseling zijn er koningen. En priesters met religie, volstrekt onbekend aan jagers en verzamelaars. Nieuwe sociale verbanden komen op, geen bands maar tribes, die al snel uitdijen tot zo'n omvang dat het voortaan afgelopen is met de 'natuurlijke gelijkheid' van alle mensen. Dit alles vindt min of meer gelijktijdig plaats, een cluster van onderling samenhangende gebeurtenissen.

Daarmee is de kous niet af. De omvang van deze revolutie wordt pas echt duidelijk als we kijken naar de gevolgen voor het menselijk denken. Het neolithicum is het begin van cultuur überhaupt. Mensen leven niet meer hapsnap van de vruchten van en het wild op het veld. Zij brengen in cultuur, produceren. Met deze innovatie komt een snoeihard onderscheid op, dat ons tot op de dag van vandaag beheerst: dat tussen natuur en cultuur. Mensen zien zichzelf niet langer als onderdeel van de natuur, maar stellen zich daar tegenover. Ze leggen omheiningen aan: akkergrenzen, tuinhekken, stadsmuren. Achter die grenzen verschijnt de natuur nu als wildernis die zoveel mogelijk buiten de deur moet worden gehouden. Mensen en bepaalde diersoorten worden op grote schaal gecultiveerd. Dieren raken gedomesticeerd, mensen *beschaafd*,

gepolijst - een woord dat samenhangt met het Griekse woord voor stad of staat: *polis*. Evenals *politiek* en *politie* overigens, typisch neolithische fenomenen.

Wie denkt dat dit verre geschiedenis is, die moest eens letten op het nieuws. Of er nu olie in de zee vloeit of een tsunami steden wegvaagt, telkens spreekt men van een natuurramp. Dat wil zeggen: een ongewenste inbreuk van de natuur in de cultuur, of andersom. Waar natuur en cultuur vermengd raken, daar gebeurt een *ramp*.

'snoeihard onderscheid tussen natuur en cultuur'

Kijk vervolgens naar de inrichting van een samenleving als uiting van dit harde onderscheid. Inmiddels leven mensen al millennia lang binnen min of meer vaste structuren, tot aan de vorm van huizen en straten toe. Archeologen laten zien dat met 'de neolithische lente' niet alleen vaste woonplekken ontstonden, maar dat deze vooral ook geometrisch moesten worden aangelegd. Voor het eerst in de geschiedenis ontstaan rechte wegen en verticaal georiënteerde gebouwen. Neem dit alles in overweging en u zult typisch neolithische bouwwerken als tempels of piramides, volgens strikte regels gebouwd, met nadruk op verticaliteit, in hard steen, nooit meer met dezelfde ogen bezien. Of rijtjeshuizen, wat dat betreft.

In het verlengde hiervan ligt de inrichting van het menselijk verkeer: recht en wet, regelgeving, planmatig denken, d.w.z. de behoefte aan orde en maat vindt hier zijn oorsprong. Let wel: dit is allerminst willekeur. De mens die in een samenleving leeft, zich aan de regels houdt, zijn dag indeelt, behoefte heeft aan vaste behuizing, in geometrisch geordende ruimtes verkeert, dijken opgooit, de natuur in parken opzoekt en cultuur als een hoog goed beschouwt - een dergelijk bestaan is niet door u of mij bedacht, maar een leefwijze die is opgekomen als *beantwoording* aan een gewijzigd klimaat. Geen mens die hier niet in mee kan gaan, tenminste niet zonder zijn menselijkheid te verliezen.

Thuiskomst is dus een gelaagd fenomeen: het ligt ingebed in de meest elementaire neolithische indelingen. Dat wordt nog duidelijker als we tot slot een korte blik werpen op één van de grote verhalen over thuiskomst uit het Europees erfgoed, Homerus' *Odyssee*.

Het is heel wel mogelijk om zo'n werkje zo plat als een dubbeltje te slaan. Odysseus, held in de Trojaanse oorlog, probeert thuis te komen op Ithaca. Hij wordt duchtig tegengewerkt door een keur aan goden en monsters. Gelukkig bereikt hij dankzij zijn vindingrijkheid toch nog vrouw en kind. Het verhaal verloopt zo volgens een overbekend schema: we introduceren een hoop ellende, om ons te verlustigen in de overwinning daarvan.

Maar wie oplet, leest iets anders. Het verhaal is allerminst een zegetocht van A naar B. De dichter laat iets anders zien. Odysseus zwerft door een grillige buitenwereld. Maar die (natuurlijke) wereld verschijnt hem alleen op die manier omdat hij op Ithaca is gefixeerd, d.w.z. op een vaste behuizing, waarin een trouwe vrouw verblijft en duurzaam koningschap op hem wacht. Odysseus is de neolithische mens *pur sang*, wiens leven is ingedeeld volgens een hard onderscheid tussen natuur en cultuur. Hij is gericht op een permanente veilige haven, die voortdurend als stralend middelpunt (niet: eindpunt) zijn onmiddellijke omgeving als vreemd en onherbergzaam laat verschijnen.

Dit is wat een dichter ooit moest presteren: het zichtbaar maken, al is het maar eventjes, van de vanzelfsprekende en onopvallende indelingen van de wereld waarin je verkeert: natuur en cultuur, wild en tam, vreemd en eigen, zwerftocht en thuiskomst. En hoe je menselijk bestaan al in deze omgeving is georiënteerd voordat je ook maar een seconde hebt nagedacht.

Michel

ANGELO

Wat is er?

Dat Ei, het is een ramp.
Binnen één week ligt er
een stoflaag op waar je
ú tegen zegt.
Eia is helemaal geen
Lotyn voor ei.
Het ding kost
een godsvermogen

Ja, je had
beter eieren
voor je geld
kunnen
kiezen...

Wijs in Onderwijs

over vak & onderwijs

JOHAN: Informatief Wijs in onderwijs

Tekst: P. Barendregt

De geschiedenis van geschiedenis

Ter afronding van het feestelijke jubileumjaar leek het de redactie gepast en boeiend om voor de rubriek 'Wijs in onderwijs' de heren van de vakgroep geschiedenis uit te nodigen hun memoires en visie met u te delen. We kozen als leuze 'De geschiedenis van geschiedenis' en inviteren u voor een duik in de kronieken van het JdW, of met de woorden van de auteur:

Geschiedenis op het Johan de Witt door de ogen van Peter Barendregt

We schrijven het jaar 1982. In het vroege voorjaar is rector Blaauboer op zoek naar een docent geschiedenis voor enkele uren, ter vervanging. Via de Rijksuniversiteit Leiden komt hij bovengetekende op het spoor. Nadat de zaak is beklonken volgen op 22 maart de eerste lessen op het Johan de Witt-gymnasium in Dordrecht. Een te respecteren school, zo wordt hem aan de universiteit meegegeven, want 'daar komt de vermaarde rector en geleerde Hendrix vandaan'.

De collega's van de kersverse docent geschiedenis zijn de docenten van leerling Kees Vos, die – zoals u waarschijnlijk bekend zal zijn – jaren later eveneens zou toetreden tot het gilde. De school is klein en telt zo'n 275 leerlingen. Het gebouw is een soort pukkel van de gemeentelijke scholengemeenschap aan de Noordendijk, maar het docentenkorps is zelfbewust. Het zelfstandig gymnasium heeft (ook landelijk) voor zijn bestaan moeten vechten en de ergste dreiging is eraf.

'een zelfbewust docentenkorps'

De zittende docent geschiedenis is Philip Rogaar. Een aparte man, die zijn stencils (er was geen boek in gebruik) liet typen door zijn vrouw Lottie, naar radio Tirana luisterde en van zijn leerlingen eiste dat hun antwoorden op repetitievragen de letterlijke tekst van zijn stencils bevatte. Op onnavolgbare wijze corrigeerde hij die repetities door overal rode strepen en opmerkingen te plaatsen. Hoe de docent vervolgens bepaalde welk cijfer het inmiddels volkomen rood gekleurde blad opleverde, was de leerlingen een raadsel. Een mooi voorbeeld van zo'n opmerking op een repetitieblaadje was de vermelding 'G.A.' De schuchtere vraag naar de betekenis ervan, leverde het ontvullende antwoord 'Geen Afkortingen!' op. De leerlingen hadden ontzag voor deze man, die hen consequent aansprak in de derde persoon. Vooral voor leerlingen uit de bovenbouw waren zijn lessen vele jaren een bron van lering en vermaak. Weliswaar lag de nadruk in de lesstof op de zegeningen van het Marxisme-Leninisme,

maar daarin was hij dan ook een meester. Zijn jonge collega liet hij begaan. Toch maar een boek in de onderbouw en dan nog Sprekend Verleden ook? En zelfs een videospelletje om af en toe beelden in de les te vertonen? Zinloze nieuwlichterij, maar ga je gang.

In de afgelopen ruim dertig jaar is het aanzien van de school en de aanpak bij het vak geschiedenis behoorlijk gewijzigd. Gebleven is echter de eigenzinnigheid die het JdW kenmerkt en de docent die zichzelf hierboven introduceerde. De glorieuze terugkeer van de school aan het Oranjepark wordt elders beschreven, ik zet me tot een schets van het mooie vak geschiedenis.

'gewijzigd aanzien en aanpak'

Want dat is toch de basis van alles: bevlogen docenten. Natuurlijk verschillen mijn collega's Booman en Vos onderling en met mij in aanpak, stijl en interesses, maar bevlogen voor ons vak zijn we alle drie. En, niet onbelangrijk, wij waarden elkaar. Daarnaast maken we afspraken over het programma, de behandeling daarvan en toetsing.

				
tijd van jagers en boeren	tijd van Grieken en Romeinen	tijd van monniken en ridders	tijd van steden en staten	tijd van ontdekkers en hervormers
prehistorie – 50 v. C.	3000 v. C. – 500 na C.	500 – 1000	1000 – 1500	1500 – 1600
				
tijd van regenten en vorsten	tijd van pruiken en revoluties	tijd van burgers en stoommachines	tijd van de wereldoorlogen	tijd van de televisie en computer
1600 – 1700	1700 – 1800	1800 – 1900	1900 – 1950	1950 – nu

Het vak geschiedenis kent een duidelijke structuur. De geschiedenis is ingedeeld in tien tijdvakken en die komen aan de orde in de onderbouw en in de bovenbouw. In de bovenbouw zijn er daarnaast door ons gekozen thema's en natuurlijk het Centraal Examen. De thema's die we behandelen in de bovenbouw lopen uiteen van het moderne China tot middeleeuws Dordrecht. Jaarlijks verbindt één vierdeklasgroep zich aan de adoptie van het Joods Monument met het thema Shoah. Maar daarover straks meer.

De heldere structuur van het vak is vertaald in een lesprogramma met – dat hoort er op een school nu eenmaal bij – toetsen. Het biedt de leerlingen de kans om kennis op te doen waar ze een leven lang profijt van hebben. Binnen de heldere structuur werken wij in ons vak aan vaardigheden die je nu juist bij geschiedenis zo goed kunt leren. Moeilijker natuurlijk dan gepresenteerde leerstof te reproduceren, maar voor het juiste begrip onontbeerlijk en bij uitstek gymnasiaal. Een systematische training van het denken dus. Een collega van een andere school heeft dat mooi in beeld gebracht.

den voldoet dienen zich wat dat betreft ongekende mogelijkheden aan.

Van harte nemen we deel aan het Privatisimum. Vorig jaar heb ik zelf in dat kader met enkele leerlingen onderzoek gedaan naar de opvattingen in de Nederlandse pers over Mussolini in de eerste jaren van zijn bewind, dit jaar behandelt collega Booman 'film in het Interbellum'. Een mooie gelegenheid om met liefhebbers je vak te verdiepen en een uitdaging voor de docent.

'presentatie aangepast aan de moderne tijd'

Mijn collega's nemen het me vast niet kwalijk als ik bovenstaand overzicht van het vak geschiedenis op het JdW illustreer met een voorbeeld uit mijn eigen lessen. Het betreft een thema dat mij na aan het hart ligt en wellicht dus geschikt is om mijn bevlogenheid voor het vak en het onderwijs daarin te tonen. In 1989 werd in de hal van het Stadhuis hier ter stede het Joods Monument onthuld. Het

Albert van der Kaap, Enschede

Verder is het vak geschiedenis qua presentatie aan de moderne tijd aangepast. Wij maken ruimhartig gebruik van de mogelijkheden van het smartboard, computer en internet. Zeker nu de school in de nieuwbouw aan de voorwaar-

staat er om de 221 Joodse Dordtse burgers die vermoord werden tijdens het naziregime te gedenken. De ontwerper van het monument is Jurriaan Schrofer. Hij maakte een perkamenten bovenstuk op een granieten zuil. In het

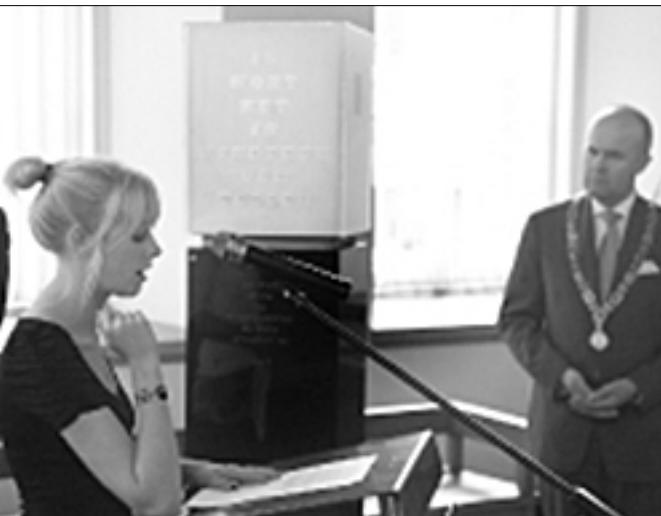

foto: Thymen Stolk

perkament staat de in Hebreeuwse en Nederlandse letters uitgesneden tekst: *Je moet het je kinderen vertellen*. Sinds de onthulling wordt dit monument geadopteerd door een klas van onze school, de laatste jaren door een lesgroep geschiedenis uit het vierde leerjaar. Ieder jaar opnieuw vindt er een overdracht van de adoptie plaats van de oude naar de nieuwe groep en tijdens deze plechtigheid spreekt onder meer de burgemeester en vertellen de leerlingen wat zij in het kader van de adoptie hebben gedaan. De laatste jaren zijn we in de adoptiegroepen bezig met het schrijven van biografieën bij de 221 namen die op het monument staan vermeld. Niet gebeiteld, maar in een klein schermje, waar telkens – computergestuurd – een naam met geboorte- en sterftejaar verschijnt. Namen, één voor één. Maar wie waren die personen?

U begrijpt dat het veel kennis en vooral intensief speurwerk vereist en dan ook nog volgens de regels van het historisch onderzoek om een dergelijke biografie te kunnen schrijven. Het internet is hierbij een door ons veel gebruikt medium, natuurlijk, maar de bron moet wel een lijst, verslag, foto zijn afkomstig van een gezaghebbend instituut. Het gemeentearchief van Dordrecht, Yad Vashem, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Joods Historisch Museum etcetera. Twee jaar geleden ben ik een blog

hierover gestart, dat overigens dit jaar wordt omgebouwd tot een site, met de resultaten van het onderzoek.

'kennis en intensief speurwerk'

Vorig schooljaar is er door de leerlingen puik werk afgeleverd. Er is veel informatie boven water gekomen en er zijn bijzondere vondsten gedaan. Bijvoorbeeld dat de volledige correspondentie tussen de ter dood veroordeelde verzetsstrijder Bob Wijnberg en zijn echtgenote Mimi (met haar dochttertje in onderduik!) bewaard is gebleven.

De presentaties van de leerlingen bij de overdracht in september 2013 maakten dan ook veel indruk op de aanwezigen, niet in de laatste plaats op Rabbijn Vorst van de Joodse Gemeente in Rotterdam. Hij sprak in zijn reactie over: 'levend door herinnering. En zo vertelden onze kinderen het ons.' De huidige adoptiegroep stond erbij en keek ernaar. Zij hebben een bijzondere taak, want in september 2014 bestaat het monument 25 jaar.

Tot zover mijn – met persoonlijke herinneringen en ervaringen doorspekt – verhaal, op zichzelf veelal ook weer geschiedenis. En dat op een school die bol staat van eigenzinnigheid, eruditie en leergierigheid. Met daarbij enthousiasme, gezelligheid én verbondenheid. In een lange, zeer lange traditie. Logisch toch dat ik er nog steeds ben?

OERGEZELLIG TREFPUNT IN HET HARTJE VAN DORDT!

Restaurant Grand Cafe

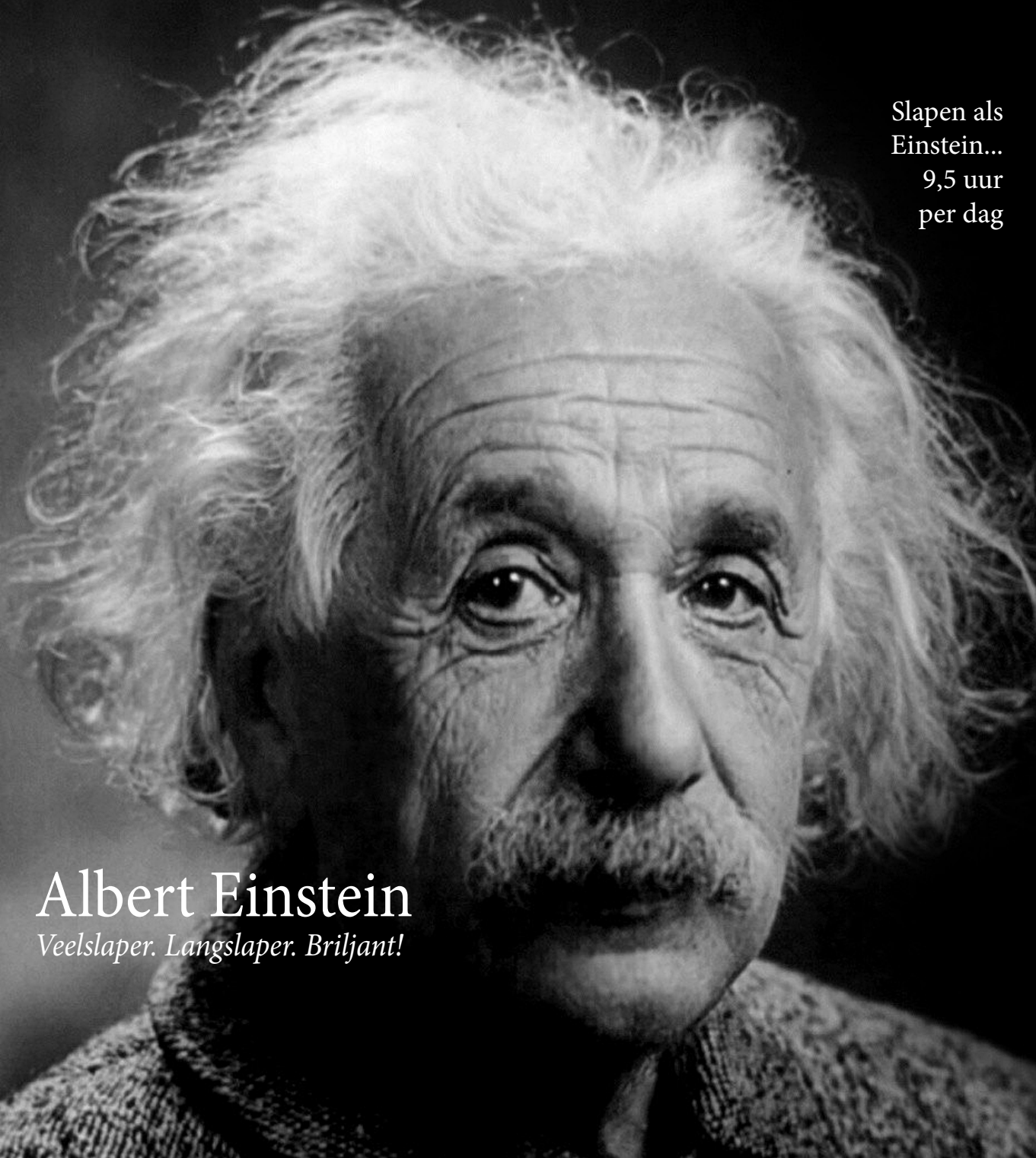

Dordts Genoegen

Diner Lunch Borrel Vergaderen Feesten Partijen

Slapen als
Einstein...
9,5 uur
per dag

Albert Einstein

Veelslaper. Langslaper. Briljant!

bedden
SPECIALIST.NL

beddenspecialist
HENDRIKSEN
WWW.BEDTIJD.NL

Toulonselaan 67-69 3311 LT Dordrecht 078 -6134490
www.beddenspecials.nl/hendriksen

★ ★ ★ ★
sinds 1935